

**ZARZĄD GŁÓWNY TOWARZYSTWA POPIERANIA
BUDOWY PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH**

SPRAWOZDANIE

z działalności

**TOWARZYSTWA POPIERANIA BUDOWY PUBLICZNYCH
SZKÓŁ POWSZECHNYCH**

za rok 1935

i

PLAN PRACY

na rok 1936

Nakładem Zarządu Głównego Towarzystwa Popierania Budowy
Publicznych Szkół Powszechnych
Warszawa 1936.

Zarząd Główny przedkłada sprawozdanie z działalności Towarzystwa za rok 1935 i plan pracy na rok 1936.

Wszystkim, którzy przyczynili się do rozwoju działalności Towarzystwa, a w szczególności pp. Nauczycielstwu, składa Zarząd jak najgorętsze podziękowanie.

Warszawa, dnia 17 maja 1936 roku.

Za Zarząd Główny:

Wiceprezes (—) *Kazimierz Pteracki*

Sekretarz (—) *Stanisław Bugajski*

Skarbnik (—) *Jan Nowak*

1. SPRAWOZDANIE OGÓLNE.

Rok sprawozdawczy nie był dla akcji Towarzystwa rokiem pomyślnym. Ciężkie położenie materialne społeczeństwa, nadmierna liczba towarzystw i organizacji, których był finansowy uzależniony jest wyłącznie od dobrowolnych ofiar społeczeństwa, bierne a często negatywne ustosunkowanie się niektórych, a bardzo zresztą poczytnych odłamów prasy, spowodowały, że czynione wysiłki ze strony poszczególnych komórek Towarzystwa nie dały takich wyników, jakich należałoby się spodziewać ze względu na ważność sprawy. Niejednokrotnie dawały się jeszcze słyszeć głosy, że sprawą budownictwa szkolnego winno się zająć wyłącznie Państwo a nie instytucja społeczna. A przecież ogół społeczeństwa zdaje sobie sprawę, że Skarb Państwa ani teraz, ani w okresie najbliższych kilkunastu lat nie będzie mógł przyjąć z dostateczną pomocą, choćbyśmy słuszne, czy niesłuszne postulaty pod adresem Rządu kierowali. Faktem jest, że setki tysięcy dzieci w wieku szkolnym znajduje się poza szkołą, że setki tysięcy tych szczęśliwych dzieci, które mają możliwość uczęszczania do szkół, uczy się w lokalach urągających najprymitywniejszym wymaganiom higieny, tracąc zdrowie. Rzeczywistość więc wskazuje, że akcja, którą podjęło Towarzystwo, jest nie tylko pożyteczna, ale wśród koniecznych najniezbędniejsza.

Akcja w zakresie organizacyjnym.

Według stanu z dnia 31 grudnia 1935 r. liczba Kół wynosiła 12.535, liczba członków 233.423, w porównaniu ze stanem z dnia 31 grudnia 1934 r. liczba Kół zmniejszyła się o 1284, liczba członków o 36.263, przyczem największy ubytek zaznaczył się na terenie Okręgów Krakowskiego i Poznańskiego, natomiast pewien przyrost liczby członków wykazuje Okrąg Brzeski (p. Tablica Nr. 1).

Stan organizacyjny Towarzystwa.

Tablica Nr. 1.

L. p.	O k r ą g	Stan w dniu 31 grudnia 1934 r.			Stan w dniu 31 grudnia 1935 r.			
		Liczba Kół	Liczba członków		Liczba Kół Uczestni- ków	Liczba członków		Liczba uczest- ników
			zwyczaj- nych	dożywo- nich		zwyczaj- nych	dożywo- nich	
1	Brzeski	2.071	44.729	24	2.049	46.050	40	224.383
2	Krakowski	1.810	45.779	95	1.598	31.194	146	88.736
3	Lubelski	634	16.391	78	616	15.361	107	18.894
4	Lwowski	1.354	23.489	17	1.243	21.987	26	26.747
5	Łucki (Wołyń)	738	13.927	8	730	13.297	14	10.512
6	Poznański	2.064	34.352	29	1.416	20.034	30	92.880
7	Śląski	221	5.804	37	216	5.570	49	7.532
8	Warszawski	3.600	72.212	109	3.559	67.641	192	114.952
9	Wileński	1.326	12.349	2	1.107	11.429	33	15.253
10	Koło Centralne	1	238	17	1	206	17	—
Razem		13.819	269.270	416	12.535	232.769	654	599.889

W roku sprawozdawczym poraz pierwszy zaczęto tworzyć Szkolne Koła Uczestników, których liczba według stanu z dnia 31 grudnia 1935 r. wynosiła 6.925 z 599.889 uczestnikami, co w stosunku do ogólnej liczby szkół powszechnych, średnich i zawodowych 29.412 i w stosunku do liczby uczącej się w nich młodzieży 4.956.547 — stanowi niewielki procent. Zarząd Główny, licząc się z trudnościami w pozyskiwaniu członków, zgodnie z upoważnieniem Walnego Zgromadzenia Towarzystwa, obniżył składkę członkowską do połowy z 4 zł na 2 zł rocznie, płatną w 4 ratach. Wysokość składek uczestników pozostała bez zmiany (w szkołach powszechnych 50 gr rocznie, w szkołach średnich 1 zł rocznie, przyczem składki płatne są w 10 ratach miesięcznych).

W roku sprawozdawczym praca w Komitetach Okręgowych była naogół dobrze zorganizowana. Przyczyniły się do tego w dużym stopniu odpowiedni dobór personelu biurowego oraz szczegółowa instrukcja, opracowana przez Zarząd Główny w porozumieniu z Komitetami Okręgowymi, dotycząca całokształtu prac organizacyjnych i finansowych Towarzystwa. Wydane przez Zarząd zgodnie z instrukcją znormalizowane druki uprościły biurowość poszczególnych komórek Towarzystwa.

O ile Komitety Okręgowe pracowały naogół sprawnie, o tyle praca w Komitetach Obwodowych i w Kołach znacznie osłabła. Powodem tego, zdaniem niektórych Komitetów Okręgowych, jest brak w Obwodach płatnych sił biurowych, zaś w Kołach praca opiera się zazwyczaj na jednostkach, które są często przeciążone pracą zawodową. Odnośnie do Obwodów Zarząd Główny nadal nie przewiduje wydatków na opłacenie personelu ze względu na niewielki zakres pracy biurowej. Rozbudowywanie biur w Komitetach Obwodowych jest, zdaniem Zarządu Głównego, ze względów zasadniczych niewskazane. Praca administracyjna w Kołach nie powinna wykraczać poza zakres, wskazany w instrukcji, i może być wykonana bez większego wysiłku, gdy zostanie w właściwy sposób rozłożona między członków Zarządu.

Podobnie jak w r. 1934 również i w roku sprawozdawczym nie mała bolączką usprawnienia naszej gospodarki jest sprawa kontroli. Wprawdzie na terenie niektórych Okręgów sprawa ta została dobrze rozwiązana, całość jednak organizacji naszej pod tym względem wykazuje jeszcze poważne braki. Zarząd Główny stoi na stanowisku, że przynajmniej raz w roku, niezależnie od Komisji Rewizyjnej, każda komórka Towarzystwa winna być skontrolowana przez komórkę nadrzędną i że do kontroli w pierwszym rzędzie muszą być powoływane osoby z poza administracji szkolnej, oraz nauczyciele.

Mimo wysiłków ze strony Zarządu Głównego, jak i Komitetów Okręgowych, aby pociągnąć do współpracy w Towarzystwie, w większym niż dotychczas stopniu, czynnik obywatelski pozaszkolny, praca opierała się przede wszystkim na nauczycielstwie. Należy się jednak spodziewać, że przy trwałej akcji propagandowej Towarzystwa, ogół społeczeństwa zrozumie znaczenie akcji i współpracy swojej nie odmówi.

W roku sprawozdawczym Zarząd Główny zorganizował sekcję pomocy naukowych.

Akcja w zakresie finansowym.

Zarząd Główny i w roku sprawozdawczym nie pominął żadnej sposobności, aby powiększyć fundusze Towarzystwa. Poza materiałami wartościowymi jak nalepki na podręczniki szkolne, znaczki na świadectwa szkolne, cegiełki, wywieszki i t. p., Zarząd Główny opracował i wydał materiały na „Tydzień Szkoły Powszechnej”. Na skutek starań Zarządu Rada Ministrów uchwaliła przekazać Towarzystwu pozostały po Wydziale Krajowym b. Galicji i Lodomerji Fundusz Szkolny, którego wartość, łącznie z papierami i gotówką, wynosi 71.240 zł 09 gr.

Wyniki akcji finansowej w okresie sprawozdawczym wykazują w stosunku do wyników, osiągniętych w r. 1934, pewien postęp. Podczas gdy w r. 1934 dochody Zarządu Głównego

wynosiły 1.800.327 zł 23 gr a Komitetów Okręgowych 3.839.630 zł 88 gr, to w roku 1935 dochody Zarządu Głównego wynosiły 2.075.182 zł 08 gr, Komitetów Okręgowych — 4.092.189 zł 61 gr.

Zmniejszone wpływy od Kół, wskutek spadku liczby członków, zostały pokryte przez dodatnie wyniki „Tygodnia Szkoły Powszechnej”.

Akcja w zakresie propagandowym.

W roku sprawozdawczym Zarząd Główny prowadził w w dalszym ciągu akcję propagandową. W okresie „Tygodnia Szkoły Powszechnej” Zarząd opracował i rozesłał do Komitetów Okręgowych specjalną instrukcję, dotyczącą organizacji Tygodnia, podając zarazem wyniki akcji budowlanej, które należało zużytkować dla celów propagandy. Specjalna Komisja przy Zarządzie Głównym zorganizowała akcję prasową, przygotowała odpowiednie filmy i t. p. Komitety Okręgowe i Obwodowe korzystały z pomocy radja, umieszczały artykuły w prasie, wydawały odezwy, ulotki i t. p. Akcja jednak propagandowa Towarzystwa ograniczała się prawie wyłącznie do „Tygodnia Szkoły Powszechnej”, stąd też słuszne postulaty wysuwane przez Komitety Okręgowe, aby akcję propagandową przeprowadzać systematycznie w ciągu całego roku, wzmagając ją przy każdej sposobności.

Akcja w zakresie budownictwa szkolnego, zaopatrywania szkół w urządzenia szkolne i pomoce naukowe.

Akcja w zakresie budownictwa szkolnego była w roku 1935 przeprowadzona naogół zgodnie z zasadami, ustalonymi w instrukcji, wydanej przez Zarząd Główny. W pierwszym rzędzie Komitety Okręgowe udzielały pożyczek i zasiłków bezwrotnych gminom na wykończenie szkół, na drugim dopiero miejscu stawiano sprawę nowych budynków szkolnych, przy czem był brany pod uwagę wysiłek gmin.

W okresie sprawozdawczym Towarzystwo wydało na budowę szkół 2.912.800 zł (pożyczki 2.721.200 zł, zasiłki bezzwrotne 191.600 zł), t. j. o 241.600 zł 62 gr więcej, niż w r. 1934. Przy pomocy tych funduszy wykończono i oddano do użytku 298 budynków szkolnych, w tem 1281 izb lekcyjnych, oraz rozpoczęto budowę 415 budynków, w tem 1144 izb lekcyjnych. Nadto wykończono i oddano do użytku 256 mieszkań dla nauczycieli, rozpoczęto budowę 250 mieszkań.

Od chwili istnienia, w ciągu 2 lat, Towarzystwo udzieliło gminom na budowę szkół pożyczek na ogólną sumę 5.112.600 zł, zasiłków bezzwrotnych na sumę 471.999 zł 38 gr. Przy pomocy tych sum wybudowano i oddano do użytku szkolnego 702 budynki, w tem 2.685 izb lekcyjnych. W izbach tych znalazło pomieszczenie ponad 160.000 dzieci, a jeżeli przyjmiemy, że w wielu klasach odbywa się nauka na dwie zmiany, liczba dzieci, korzystających z nowowypbudowanych pomieszczeń szkolnych, znacznie się zwiększy. Przy wznoszeniu nowych budynków szkolnych zwracano baczna uwagę na budowę mieszkań dla nauczycieli, zwłaszcza w tych miejscowościach, gdzie warunki mieszkaniowe są bardzo ciężkie.

Jakkolwiek wyniki akcji budowlanej są stosunkowo poważne, to jednak pamiętać winniśmy, że aby zaspokoić potrzeby budowlane szkolnictwa powszechnego, musimy w ciągu 15 lat oddawać do użytku szkolnego rocznie 3.000 izb lekcyjnych.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Główny czynił w dalszym ciągu starania w Ministerstwie Rolnictwa o umożliwienie gminom nabywania drewna z lasów państwowych na budowę szkół na warunkach ulgowych; starania te jednak nie dały zadowalających wyników, uzyskano jedynie możliwość nabywania drewna na kredyt, po cenach rynkowych, przyczem kredyt został oprocentowany w wysokości 3% w stosunku rocznym. Na skutek podniesienia tej sprawy przez Izby ustawodawcze oraz na podstawie uchwały Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów przyznano gminom od cen rynkowych zniżkę 33% przy nabywaniu drewna okrągłego i 20% przy nabywaniu materiału ciosanego lub tartego. Udzielony gminom

kredyt będzie oprocentowany w wysokości 3% w stosunku rocznym. Jest więc nadzieja, że już w bieżącym roku budownictwo szkolne, zwłaszcza drewniane, przybierze większe niż dotychczas rozmiary.

W zakresie zaopatrywania szkół w urządzenia szkolne i pomoce naukowe akcja jest dopiero zapoczątkowana. W r. 1935 Towarzystwo wydatkowało na ten cel tylko 55.416 zł i to przeważnie na terenie Okręgu Śląskiego. Aby ułatwić pracę Komitetom Okręgowym, Zarząd Główny porozumiał się z p.p. Wydawcami i uzyskał książki dla bibliotek szkolnych na warunkach ulgowych. Za pieniądze Komitetu Okręgowego Śląskiego przesłał Zarząd Główny do wyznaczonych szkół śląskich 326 kompletów, liczących po 72 tomy. W marcu b. roku na życzenie Komitetu Okręgowego Lwowskiego. Zarząd Główny wysłał do szkół powszechnych na teren Okręgu Lwowskiego 140 kompletów, liczących również po 72 tomy. Obecnie Zarząd Główny załatwia sprawę zaopatrzenia szkół powszechnych w pomoce naukowe na terenie Okręgu Brzeskiego.

Na szczególniejsze podkreślenie zasługuje akcja Szkolnych Kół Uczestników w szkołach średnich. Koła te zakupują komplety książek do bibliotek szkół powszechnych i przesyłają je do najuboższych szkół na kresach wschodnich. W rocznicę niepodległości połączone Koła Uczestników żeńskich gimnazjów warszawskich, zakupiły 15 kompletów narzędzi do zajęć praktycznych dla szkół powszechnych i przekazały je Towarzystwu; komplety te przesłał Zarząd Główny do szkół powszechnych na teren Okręgów Wileńskiego, Brzeskiego i Łuckiego (Wołyńskiego).

Celem prowadzenia stałej i planowej akcji zaopatrywania szkół w pomoce naukowe Zarząd zorganizował specjalną sekcję.

Załączone tablice (N-ry 2 — 11) szczegółowo ilustrują wyniki akcji Towarzystwa za rok 1935 w zakresie budowy szkół, zaopatrywania ich w urządzenia i pomoce naukowe na terenie całej Rzplitej i w poszczególnych Okręgach Szkolnych.

Wyniki akcji
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich

Tablica Nr. 2.

L. p.	Okrąg	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murów,	drewn.	razem	murów,	drewn.	razem	murów,	drewn.	razem	murów,	drewn.	razem
1	Brzeski	7	19	26	25	53	78	40	106	146	106	87	193
2	Krakowski	40	12	52	63	13	76	196	59	255	126	34	160
3	Lubelski	16	13	29	26	16	42	93	51	144	107	78	185
4	Lwowski	90	18	108	40	27	67	213	41	254	50	30	80
5	Łucki (Wołyń)	9	21	30	10	20	30	34	56	90	61	55	116
6	Poznański	5	—	5	8	—	8	21	—	21	53	—	53
7	Śląski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Warszawski	18	6	24	47	6	53	212	51	263	165	6	171
9	Wileński	3	21	24	17 ¹⁾	44	61	24	84	108	84 ²⁾	102	186
	Razem	188	110	298	236	179	415	833	448	1281	752	392	1144

1) w tem 2 glinobite.

2) w tem 4 glinobite.

Towarzystwa
w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1935.

Liczba mieszk. dla naucz.						P r z y z n a n e s u m y			
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasiłków bezzwrotn. na budowę szkół	zasiłków bezzwrotn. na urządzenia szkolne	zasiłków bezzwrotn. na pomoce naukowe
murów,	drewn.	razem	murów,	drewn.	razem	zł	zł	zł	zł
14	48	62	12	54	66	338.000	89.200	—	—
37	15	52	47	9	56	470.100	5.300	—	—
6	6	12	8	5	13	275.400	3.000	—	—
41	22	63	15	16	31	334.700	5.000	—	—
7	30	37	9	21	30	163.000	15.000	—	—
—	—	—	—	—	—	201.000	61.500	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	12.152	35.264
20	—	20	14	4	18	694.000	—	—	2.300
—	10	10	13 ³⁾	23	36	244.800	12.600	200	500
125	131	256	118	132	250	2.721.200	191.600	12.352	43.064

3) w tem 1 glinobite.

Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich

Tablica Nr. 3.

L. p.	Obród Szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem
1	Brzeski	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	4	4
2	Drohicki	—	1	1	—	1	1	—	7	7	—	3	3
3	Koszyrski	—	—	—	1	3	4	—	—	—	4	10	14
4	Kobryński	—	6	6	—	5	5	—	23	23	—	10	10
5	Kosowski	—	—	—	1	—	1	—	—	—	13	—	13
6	Łuniniecki	—	3	3	—	—	—	—	7	7	—	—	—
7	Piński	—	2	2	—	2	2	—	4	4	—	8	8
8	Prużański	2	—	2	—	—	—	4	—	4	—	—	—
9	Stoliński	—	—	—	1	13	14	—	35	35	—	—	—
10	Białostocki	2	1	3	7	3	10	18	9	27	5	—	5
11	Bielski	1	4	5	1	—	1	4	9	13	—	6	6
12	Łomżyński	—	—	—	11	16	27	—	—	—	60	33	93
13	Ostrołęcki	2	2	4	1	2	3	9	11	20	20	—	20
14	Sokółski	—	—	—	2	6	8	5	1	6	4	13	17
	Razem	7	19	26	25	53	78	40	106	146	106	87	193

Okręgowego w Brześciu n/Bug.
w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1935.

Liczba mieszk. dla naucz						Przyznane sumy				
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezzwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urządzenie szkolne	zasilków bezzwrotn. na urządzenie szkolne	zasilków bezzwrotn. na pomoce naukowe
murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	zł	zł	zł	zł	zł
—	—	—	—	3	3	6.400	600	—	—	—
—	—	—	—	2	2	12.000	1.000	—	—	—
—	—	—	1	4	5	21.500	5.000	—	—	—
—	5	5	—	8	8	16.200	5.800	—	—	—
—	—	—	1	—	1	17.000	4.000	—	—	—
—	6	6	—	—	—	15.000	3.000	—	—	—
—	3	3	—	2	2	10.500	500	—	—	—
6	—	6	—	—	—	12.000	3.000	—	—	—
—	26	26	—	—	—	58.000	27.000	—	—	—
1	2	3	—	—	—	51.500	8.300	—	—	—
1	3	4	—	2	2	27.000	8.000	—	—	—
—	—	—	5	25	30	52.900	12.600	—	—	—
3	3	6	4	—	4	23.400	7.400	—	—	—
3	—	3	1	8	9	14.600	3.000	—	—	—
14	48	62	12	54	66	338.000	89.200	—	—	—

**Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich**

Tablica Nr. 4.

L. p.	Obwód Szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem
1	Bielski	5	—	5	16	—	16	13	—	13	18	—	18
2	Buski	1	1	2	4	2	6	8	6	14	2	6	8
3	Częstochowski	—	—	—	5	—	5	2	—	2	—	—	—
4	Gorlicki	3	3	6	3	1	4	12	5	17	—	1	1
5	Kielecki	10	1	11	3	1	4	29	4	33	15	9	24
6	Konecki	—	—	—	—	—	—	44	2	46	24	1	25
7	Krakowski	2	—	2	—	—	—	13	—	13	17	—	17
8	Miechowski	—	—	—	—	—	—	23	1	24	—	—	—
9	Mielecki	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Nowosądecki	1	4	5	7	3	10	3	11	14	10	15	25
11	Nowotarski	14	—	14	6	—	6	10	—	10	8	—	8
12	Ostrowiecki	—	—	—	—	—	—	7	19	26	—	—	—
13	Radomski	—	3	3	10	5	15	10	11	21	12	2	14
14	Sosnowiecki	1	—	1	1	—	1	11	—	11	7	—	7
15	Tarnowski	—	—	—	—	—	—	4	—	4	13	—	13
16	Wadowicki	—	—	—	8	1	9	7	—	7	—	—	—
Razem		40	12	52	63	13	76	196	59	255	126	34	160

**Okręgowego w Krakowie
w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1935.**

Liczba mieszk. nauczycieli						Przyznane sumy				
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezzwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urządzenie szkolne	zasilków bezzwrotn. na urządzenie szkolne	pożyczek na pomoce naukowe
murów.	drewn.	razem	murów.	drewn.	razem	zł	zł	zł	zł	zł
2	—	2	6	—	6	38.500	—	—	—	—
2	3	5	1	1	2	36.500	—	—	—	—
1	—	1	1	—	1	25.000	—	—	—	—
5	1	6	—	3	3	22.000	1.000	—	—	—
7	1	8	6	—	6	55.000	—	—	—	—
8	2	10	—	—	—	34.000	1.000	—	—	—
3	—	3	8	—	8	26.000	—	—	—	—
1	1	2	—	1	1	41.000	—	—	—	—
1	1	2	1	1	2	2.600	—	—	—	—
1	5	6	10	1	11	35.000	300	—	—	—
2	—	2	—	—	—	19.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	27.000	—	—	—	—
—	1	1	—	1	1	28.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	30.000	—	—	—	—
3	—	3	5	1	6	27.000	3.000	—	—	—
1	—	1	9	—	9	23.500	—	—	—	—
37	15	52	47	9	56	470.100	5.300	—	—	—

**Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich**

Tablica Nr 5.

L. p.	Obwód Szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem
1	Bielsko-podlaski	2	—	2	3	—	3	5	—	5	2	—	2
2	Chełmski	1	—	1	3	1	4	3	—	3	14	6	20
3	Lubelski m.	—	—	—	1	—	1	—	—	—	16	16	16
4	Lubelski	3	3	6	6	3	9	16	12	28	52	20	72
5	Puławski	7	3	10	2	—	2	26	10	36	—	—	—
6	Siedlecki	2	4	6	2	5	7	24	18	42	6	26	32
7	Sokołowski	1	2	3	3	4	7	2	9	11	7	10	17
8	Tomaszowski	—	1	1	—	2	2	—	2	2	—	6	6
9	Zamojski	—	—	—	6	1	7	17	—	17	10	10	20
	Razem	16	13	29	26	16	42	93	51	144	107	78	185

**Okręgowego w Lublinie
w urzędzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1935.**

Liczba mieszk. dla naucz.						Przyznane sumy				
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urządze- nia szkolne	zasilków bezwrotn. na urządze- nia szkolne	zasilków bezwrotn. na pomoce naukowe
murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem					
						zł	zł	zł	zł	zł
—	—	—	1	—	1	18.500	—	—	—	—
—	—	—	2	1	3	25.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	100.000	1000	—	—	—
1	3	4	3	1	4	41.400	—	—	—	—
1	—	1	—	—	—	23.000	—	—	—	—
2	1	3	2	2	4	20.500	—	—	—	—
1	2	3	—	1	1	11.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	6.500	2000	—	—	—
1	—	1	—	—	—	29.500	—	—	—	—
6	6	12	8	5	13	275.400	3000	—	—	—

**Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich**

Tablica Nr. 6.

L. p.	Obwód szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem
1	Brzeżański	7	—	7	2	—	2	9	—	9	5	—	5
2	Czortkowski	7	—	7	3	—	3	11	—	11	6	—	6
3	Doliński	—	4	4	—	5	5	—	9	9	—	4	4
4	Gródecki	3	—	3	2	—	2	4	—	4	—	—	—
5	Jarosławski	8	—	8	2	—	2	11	—	11	6	—	6
6	Kamionecki	5	—	5	3	—	3	8	—	8	6	—	6
7	Kołomyjski	5	—	5	2	—	2	27	—	27	4	—	4
8	Krośnieński	5	1	6	2	2	4	8	3	11	—	—	—
9	Lwowski	4	—	4	1	—	1	15	—	15	2	—	2
10	Nadwórniański	3	—	3	—	3	3	16	—	16	—	4	4
11	Niżański	2	—	2	—	1	1	3	—	3	—	1	1
12	Przemyski	6	—	6	4	—	4	16	—	16	—	3	3
13	Rawski	8	—	8	—	2	2	11	1	12	—	—	—
14	Rzeszowski	3	1	4	1	1	2	12	2	14	1	1	2
15	Samborski	3	6	9	—	1	1	6	12	18	—	—	—
16	Sanocki	6	4	10	1	2	3	9	8	17	—	1	1
17	Stanisławowski	4	—	4	1	1	2	8	—	8	—	1	1
18	Stryjski	—	—	—	1	3	4	—	—	—	2	6	8
19	Tarnopolski	6	—	6	10	—	10	25	—	25	10	—	10
20	Trembowelski	4	—	4	2	1	3	12	1	13	4	1	5
21	Turczański	—	2	2	—	3	3	—	5	5	—	8	8
22	Złoczowski	1	—	1	3	2	5	2	—	2	4	—	4
Razem		90	18	108	40	27	67	213	41	254	50	30	80

**Okręgowego we Lwowie
w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w r. 1935.**

Liczba mieszk. dla naucz.						Przyznane sumy				
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urządze- nia szkolne	zasilków bezwrotn. na urządze- nia szkolne	zasilków bezwrotn. na pomoce naukowe
murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem					
8	—	8	1	—	1	15.500	1.100	—	—	—
3	—	3	—	—	—	14.300	—	—	—	—
—	6	6	—	3	3	16.000	—	—	—	—
2	—	2	—	—	—	18.000	—	—	—	—
1	—	1	—	—	—	20.000	—	—	—	—
—	2	2	2	—	2	14.400	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	18.000	—	—	—	—
2	1	3	1	1	2	11.500	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	17.400	—	—	—	—
2	—	2	—	1	1	11.500	—	—	—	—
2	—	2	—	1	1	5.500	—	—	—	—
4	—	4	—	2	2	10.400	—	—	—	—
5	—	5	—	—	—	15.500	2.900	—	—	—
3	2	5	—	1	1	15.800	—	—	—	—
1	2	3	—	—	—	14.800	—	—	—	—
1	7	8	—	2	2	8.300	1.000	—	—	—
2	—	2	—	—	—	14.500	—	—	—	—
—	—	—	—	1	1	11.000	—	—	—	—
5	—	5	11	—	11	47.500	—	—	—	—
—	1	1	—	—	—	13.000	—	—	—	—
—	1	1	—	4	4	12.500	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	15.000	—	—	—	—
41	22	63	15	16	31	340.400	5.000	—	—	—

Wyniki akcji Komitetu Okrę
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich

Tablica Nr. 7.

L. p.	Obwód Szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murów,	drewn.	razem	murów,	drewn.	razem	murów,	drewn.	razem	murów,	drewn.	razem
1	Dubiński	1	1	2	—	3	3	2	3	5	—	10	10
2	Horochowski	—	—	—	1	—	1	—	—	—	9	—	9
3	Kostopolski	1	2	3	—	2	2	8	4	12	—	5	5
4	Kowelski	1	6	7	1	2	3	1	14	15	2	3	5
5	Krzemieniecki	—	—	—	2	2	4	4	—	4	8	7	15
6	Lubomelski	2	1	3	—	—	—	5	2	7	—	—	—
7	Łucki	3	2	5	2	2	4	10	9	19	10	10	20
8	Rówieński	1	2	3	3	5	8	4	5	9	25	10	35
9	Sarneński	—	4	4	1	3	4	—	8	8	7	6	13
10	Włodzimierski	—	3	3	—	1	1	—	11	11	—	4	4
	Razem	9	21	30	10	20	30	34	56	90	61	55	116

gowego w Równem (Wołyń)
w urzędzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1935.

Liczba mieszk. dla naucz.						Przyznane sumy				
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urządzenie szkolne	zasilków bezwrotn. na urządzenie szkolne	zasilków bezwrotn. na pomoce naukowe
murów,	drewn.	razem	murów,	drewn.	razem	zł	zł	zł	zł	zł
1	2	3	—	2	2	6 000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	10.000	—	—	—	—
1	3	4	—	—	—	11.500	3.000	—	—	—
—	7	7	2	6	8	19.500	2.000	—	—	—
—	—	—	2	—	2	12.000	—	—	—	—
3	2	5	—	—	—	8.000	—	—	—	—
1	1	2	4	2	6	19.500	10.000	—	—	—
1	3	4	1	7	8	42.500	—	—	—	—
—	8	8	—	4	4	19.500	—	—	—	—
—	4	4	—	—	—	14.500	—	—	—	—
7	30	37	9	21	30	163.000*)	15.000	—	—	—

*) Suma 163.000 nie jest zgodną ze sprawozdaniem rocznem, a to z tego względu, że Zarząd Miejski w Rożyszczach pow. Łuck, otrzymał zł. 1.000 w roku 1936, zaś roboty budowlane zostały wykonane w r. 1935.

**Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich**

Tablica Nr. 8.

L. p.	Obwód Szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem
1	Chojnicki	1	—	1	1	—	1	4	—	4	14	—	14
2	Nowomiejski	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1
3	Ostrzeszowski	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1
4	Poznański m.	—	—	—	1	—	1	—	—	—	15	—	15
5	Poznański	1	—	1	2	—	2	4	—	4	13	—	13
6	Wejherowski	1	—	1	1	—	1	8	—	8	4	—	4
7	Wrzesiński	—	—	—	1	—	1	—	—	—	5	—	5
8	Chodzieski	1	—	1	—	—	—	2	—	2	—	—	—
9	Inowrocławski	1	—	1	—	—	—	3	—	3	—	—	—
	Razem	5	—	5	8	—	8	21	—	21	53	—	53

**Okręgowego w Poznaniu
w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1935.**

Liczba mieszk. dla naucz.						P r z y z n a n e s u m y				
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urządze- nia szkolne	zasilków bezwrotn. na urządze- nia szkolne	zasilków bezwrotn. na pomoce naukowe
murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	zł	zł	zł	zł	zł
—	—	—	—	—	—	18.000	17.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	8.000	2.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	10.000	5.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	75.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	35.000	27.500	—	—	—
—	—	—	—	—	—	50.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	10.000	—	—	—
—	—	—	—	—	—	2.500	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	2.500	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	201.000	61.500	—	—	—

**Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich**

Tablica Nr. 9.

L. p.	Obwód Szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych					
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych		
		murów,	drewn.	razem	murów,	drewn.	razem	murów,	drewn.	razem	murów,	drewn.	razem
1	Warszawski	2	—	2	17	3	20	33	21	54	82	—	82
2	Ciechanowski	2	—	2	3	—	3	12	—	12	10	—	10
3	Łowicki	3	2	5	6	—	6	35	4	39	5	—	5
4	Płocki	1	—	1	2	—	2	33	—	33	—	—	—
5	Pułtuski	—	3	3	1	2	3	4	12	16	—	2	2
6	Sierpecki	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—
7	Skierniewicki	1	—	1	4	—	4	25	—	25	—	—	—
8	Włocławski	2	—	2	1	—	1	4	2	6	—	—	—
9	Łódzki m.	—	—	—	1	—	1	—	—	—	28	—	28
10	Łódzki	4	—	4	2	1	3	36	—	36	9	4	13
11	Kaliski	—	1	1	3	—	3	9	8	17	11	—	11
12	Koniński	—	—	—	4	—	4	2	—	2	15	—	15
13	Piotrkowski	1	—	1	1	—	1	7	—	7	—	—	—
14	Wieluński	2	—	2	2	—	2	12	—	12	5	—	5
Ogółem		18	6	24	47	6	53	212	51	263	165	6	171

**Okręgowego w Warszawie
w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1935.**

Liczba mieszk. dla naucz.						P r z y z n a n e s u m y				
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urządze- nia szkolne	zasilków bezwrotn. na urządze- nia szkolne	zasilków bezwrotn. na pomoce naukowe
murów,	drewn.	razem	murów,	drewn.	razem					
10	—	10	—	2	2	213.500	—	—	—	2.000
—	—	—	—	—	—	43.000	—	—	—	—
6	—	6	—	—	—	63.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	70.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	37.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	25.000	—	—	—	—
3	—	3	2	—	2	18.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	30.000	—	—	—	—
—	—	—	—	2	2	97.000	—	—	—	300
—	—	—	5	—	5	24.500	—	—	—	—
—	—	—	4	—	4	31.500	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	13.000	—	—	—	—
1	—	1	3	—	3	26.500	—	—	—	—
20	—	20*)	14	4	18*)	694.000	—	—	—	2.300

*) Pożyczki były udzielane wyłącznie na budowę izb lekcyjnych jednak gminy przy tych szkołach wybudowały 18 mieszkań w stanie surowym a 20 mieszkań oddały do użytku.

**Wyniki akcji Komitetu
w zakresie budowy szkół i zaopatrywania ich**

Tablica Nr 10.

Tablica Nr 10.

L. p.	Obwód szkolny	Liczba budynków szkoln.						Liczba izb lekcyjnych							
		wykończonych			rozpoczętych			wykończonych			rozpoczętych				
		murow.	drewn.	razem	murow.	glinobite	drewn.	razem	murow.	drewn.	razem	murow.	glinobite	drewn.	razem
1	Brasławski	—	1	1	1	—	6	7	—	2	2	2	—	6	8
2	Dziśnieński	—	2	2	—	—	—	—	—	7	7	—	—	—	—
3	Oszmiański	—	1	1	—	—	1	1	—	2	2	—	—	3	3
4	Postawski	—	—	—	1	2	—	3	—	—	—	4	4	—	8
5	Święciański	—	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—	—	9	9
6	Wilejski	—	5	5	—	—	7	7	—	19	19	—	—	12	12
7	Wileńsko-Trocki	—	1	1	1	—	2	3	1	2	3	1	—	5	6
8	Wileński m.	1	—	1	—	—	—	—	8	—	8	—	—	—	—
9	Baranowicki	—	2	2	—	—	1	1	—	8	8	—	—	1	1
10	Lidzki	1	—	1	1	—	3	4	3	—	3	8	—	7	15
11	Nieświeski	—	—	—	3	—	5	8	—	4	4	22	—	22	44
12	Nowogródzki	—	1	1	—	—	2	2	—	20	20	—	—	—	—
13	Słoniński	1	1	2	4	—	2	6	6	4	10	30	—	2	32
14	Szczuczynski	—	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	13	13
15	Wołczyński	—	3	3	—	—	3	3	—	7	7	—	—	10	10
16	Grodzieński	—	1	1	2	—	4	6	—	3	3	11	—	12	23
17	Suwalski	—	2	2	—	—	1	1	—	5	5	—	—	—	—
18	Wołkowyski	—	1	1	2	—	—	2	6	1	7	2	—	—	2
Razem		3	21	24	15	2	44	61	24	84	108	80	4	102	186

**Okręgowego w Wilnie
w urządzeniu i pomocy naukowej w roku 1935.**

Liczba mieszk. dla naucz.								Przyznane sumy				
wykończonych			rozpoczętych			pożyczek na budowę szkół	zasilków bezwrotn. na budowę szkół	pożyczek na urządze- nia szkolne	zasilków bezwrotn. na urządze- nia szkolne	zasilków bezwrotn. na pomoce szkolne	zł	zł
murow.	drewn.	razem	murow.	glinobite	drewn.	razem						
—	—	—	—	—	2	2	29.000	1.000	—	—	—	—
—	2	2	—	—	—	—	10.200	—	—	—	—	—
—	1	1	—	—	1	1	5.500	2.000	—	—	—	—
—	—	—	—	1	—	1	13.000	500	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2	2	5.000	500	—	200	—	—
—	—	—	—	—	—	—	23.500	3.800	—	—	—	—
—	1	1	1	—	3	4	1.000	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	20.000	—	—	—	500	—
—	—	—	—	—	—	—	9.000	1.500	—	—	—	—
—	2	2	2	—	2	4	22.000	1.000	—	—	—	—
—	—	—	2	—	—	2	26.000	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	11.000	—	—	—	—	—
—	—	—	3	—	1	4	15.500	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	6	6	11.000	500	—	—	—	—
—	3	3	—	—	4	4	14.500	2.000	—	—	—	—
—	—	—	—	—	1	1	21.000	—	—	—	—	—
—	1	1	—	—	1	1	4.600	—	—	—	—	—
—	—	—	4	—	—	4	3.000	—	—	—	—	—
—	10	10	12	1	23	36	244.800	12.600	—	200	500	—

Wyniki akcji Komitetu Okręgowego w Katowicach w zakresie zaopatrywania szkół w urządzenia szkolne i pomoce naukowe w roku 1935.

Tablica Nr. 11.

L. p.	Obwód Szkolny	Przyznane sumy		
		pożyczek na urządzenia szkolne	zasiłków bezzwrotnych na urządzenia szkolne	zasiłków bezzwrotnych na pomoce naukowe
		zł	zł	zł
1	Bielski	—	610,—	3.425,25
2	Chorzowski	—	1.775,36	4.871,01
3	Cieszyński	—	610,—	3.425,25
4	Katowicki	—	2.385,36	7.525,18
5	Lubliniecki	—	1.775,36	4.099,61
6	Pszczynski	—	2.055,36	4.485,31
7	Rybnicki	—	1.775,36	5.408,21
8	Tarnowskogórski	—	1.165,36	2.024,31
	Razem	—	12.152,16	35.264,13

U w a g a: W roku 1935 r. zakupiono i dostarczono:
 urządzeń szkolnych i pomocy naukowych za kwotę zł 99.590,11
 na pokrycie tej należności wypłacono w roku 1935 zł 47.416,29
 resztę należności wypłacono w 1936 r. zł 52.173,82

Sprawozdania Komitetów Okręgowych*).

Okrąg brzeski.

Komitet Okręgowy przy wydatnej pomocy Komitetów Obwodowych za pomocą prasy i wszelkich innych środków propagandowych, jak odczyty, pogadanki i t. p. stale zachęcał ogół społeczeństwa na terenie Okręgu do współdziałania i pomocy w gromadzeniu środków na akcję budowlaną.

Do rozwoju akcji Towarzystwa przyczyniła się w dużym stopniu pokaźna ilość budynków szkolnych wybudowana w 1934 roku przy wydatnej pomocy Towarzystwa, w których około 25.000 dzieci pobiera już naukę w normalnych warunkach, a nauczycielstwo otrzymało 129 wygodnych i higienicznych izb mieszkalnych.

Wiadomość, że Towarzystwo udziela pomocy finansowej na budowę szkół powszechnych, poruszyła samorządy gminne i miejskie, gdyż zdobycie budynków własnych na długie lata zwalnia je od ciągłego wynajmowania lokali i opłacania za nie komornego; odpada również potrzeba wypłacania dodatków mieszkaniowych nauczycielstwu.

W Okręgu jest 18 izb lekcyjnych o powierzchni 24 m², 464 izb o powierzchni 24 — 30 m², 2100 izb o powierzchni 30 — 40 m². Izby te zwłaszcza na Polesiu mieszczą się często w wynajętych, brudnych, ciasnych i wilgotnych chatkach wiejskich, gdzie brak szatni, należyte urządzone ustępów i należytego oświetlenia. Trudne warunki mieszkaniowe i prowadzenie lekcji w ciasnych izbach szkolnych odbijają się fatalnie na zdrowiu nauczycielstwa. Dzieci i dorastająca młodzież ucząca się w nieodpowiednich izbach zapadają często na różne choroby.

Zarząd Okręgowy w porozumieniu z Kuratorjum Okręgu Szkolnego opracował plan budownictwa szkolnego na okres do 1940 roku, obejmujący 2464 sale szkolne i 4351 izb miesz-

*) Sprawozdania w ujęciu nadesłanem przez Zarządy Komitetów Okręgowych z uzupełnieniami dokonanymi przez Zarząd Główny.

kalnych. Na zrealizowanie tego planu trzeba 27.274.000 zł; wymagałoby to poza bezpłatnymi świadczeniami w naturze 9 milionów pomocy zzewnątrz. Gdyby udało się całkowicie zrealizować ten plan, to wszystkie szkoły w Okręgu mieściłyby się w budynkach własnych, a głód mieszkaniowy w szkolnictwie powszechnym zostałby na naszym terenie zaspokojony na dłuższy czas.

W r. 1935 dzięki pomocy Towarzystwa wykończono 26 budynków szkolnych, w tem 146 izb szkolnych, rozpoczęto 78 budynków szkolnych, w tem 196 izb szkolnych; nadto wybudowano 62 mieszkań nauczycielskich, rozpoczęto budowę 66 mieszkań nauczycielskich.

Akcja Towarzystwa spotyka się w terenie z coraz większym zrozumieniem i poparciem. Świadczy to, że społeczeństwo zdaje sobie sprawę, iż Towarzystwo zmierza przez swoją działalność pośrednio do zrealizowania zasady powszechnego nauczania, do stworzenia lepszych warunków pracy, a więc i lepszej jej wydajności, oraz do podniesienia stanu zdrowotności dzieci i nauczycielstwa.

Z zadowoleniem i pełnem uznaniem należy stwierdzić, iż nauczycielstwo z nakładem wielkiego wysiłku i pracy stale przoduje w szerzeniu i pogłębianiu idei Towarzystwa.

W planie pracy na rok 1936 przewidziano:

- a) dalsze intensywne organizowanie nowych Kół zwykłych i uczestników i zjednywanie nowych członków wśród społeczeństwa zapomocą prasy, pogadanek, odczytów, wyświetlania specjalnych przezroczy i filmów i t. p.; postanowiono też rozwinąć specjalną akcję w zjednywaniu członków dożywotnich wśród samorządów terytorjalnych;
- b) oddanie do użytku 49 budynków szkolnych, w tem 200 izb lekcyjnych, nadto 64 mieszkań dla nauczycieli;
- c) zakup pomocy naukowych na sumę 25.000.

Okrąg krakowski. .

Na obszarze Okręgu Szkolnego Krakowskiego Towarzystwo Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych po-

siada, w stosunku do innych organizacji, największą liczbę komórek i członków.

Zainteresowanie się ludności Towarzystwem odbijało się zawsze dodatnio na wpływach pieniężnych z terenu, zwłaszcza w „Tygodniu Szkoły Powszechnej”. Dało się to odczuć przede wszystkim w miejscowościach budujących szkoły przy pomocy funduszy Towarzystwa. Poza tem społeczeństwo odnosiło się biernie do poczynąń Towarzystwa. Przyczyn tego stanu szukać należy w ogólnem zubożeniu ludności miejskiej i wiejskiej, w przeroście różnych organizacji oraz w nieprzychylnem dla Towarzystwa ustosunkowaniu się prasy, która zamieszczała artykuły na temat przeciążania społeczeństwa licznymi daninami.

Na 843.455 dzieci w wieku szkolnym posiada Okrąg krakowski 7.440 izb lekcyjnych w budynkach własnych, zaś 4.015 izb w domach wynajętych. Jeżeli weźmiemy pod uwagę ilość izb nieodpowiednich w budynkach wynajętych oraz zapotrzebowanie nowych izb wskutek naturalnego przyrostu dzieci, to okazuje się, że trzeba wybudować około 9.000 nowych izb szkolnych, aby zaspokoić najważniejsze braki Okręgu w dziedzinie budownictwa szkolnego.

W roku 1935 oddano do użytku szkół w Okręgu krakowskim 398 izb lekcyjnych, w tem 255 izb szkolnych, wybudowanych przez samorządy gminne przy pomocy funduszy Towarzystwa.

Na ten cel zużył Okrąg 470.100 zł w formie pożyczek i 5.300 zł bezzwrotnych zasiłków. Przy pomocy funduszy Towarzystwa wykończono również 52 mieszkań dla nauczycieli.

Główny ciężar pracy dla Towarzystwa spoczywał na barkach nauczycielstwa. Jest ono gorliwym czynnikiem propagowania zadań Towarzystwa w terenie, jak również intensywnie podtrzymuje słabnącą działalność niektórych Kół Towarzystwa. Próby przerzucenia tej pracy na osoby zpoza sfer nauczycielskich nie dały dotychczas wydatniejszych rezultatów.

W bieżącym roku pragnie Zarząd Okręgu zwiększyć ilość Szkolnych Kół Uczestników oraz utrwalić dotychczasową liczbę Kół Towarzystwa. Na budowy szkolne w roku 1936 preliminował Zarząd Okręgu 538.000 zł, zaś na urządzenia i pomoce naukowe 33.000 złotych.

Okrąg lubelski.

Praca Towarzystwa na terenie działalności Komitetu Okręgowego w Lublinie spoczywa przede wszystkim na barach nauczycielstwa, a w szczególności kierowników szkół. Szeroki ogół społeczeństwa, jak dotąd, niezbyt chętnie się garnie do akcji Komitetu, co jest wynikiem zarówno małego uświadczenia społecznego jak i ubóstwa większości powiatów naszego Okręgu.

Zainteresowanie Towarzystwem wzrosło tylko w tych miejscowościach, w których buduje się szkołę przy pomocy funduszy Towarzystwa. Zwiększona jednak w tym okresie liczba członków z chwilą ukończenia budowli maleje. Wpływała na to zapewne zbyt wysoka, jak na wiejskie stosunki, składka członkowska 4 zł. Przeszkoda ta została usunięta wobec obniżenia składki do 2 zł rocznie, lecz spodziewany w związku z tem wzrost ilości członków ocenić będzie można dopiero przy końcu 1936 r.

Zarząd Komitetu przykładą dużą wagę do rozbudowy Szkolnych Kół Uczestników, która to akcja rozwija się przede wszystkim w szkołach miejskich i posuwa się z miasta na wieś.

Pomoc finansowa Towarzystwa, aczkolwiek nie jest wielką wobec potrzeb w terenie, jednak pobudziła społeczeństwo do większego zainteresowania się budową szkół i tam, gdzie nawet nie świłała myśl budowy szkoły, powstają samorządnie różne Komitety, które, licząc na pomoc ze strony Towarzystwa, wszczynają starania u odpowiednich władz, zbierają fundusze, materiały budowlane, ofiarowują pomoc w naturze i t. p. na budowę własnej szkoły.

Akcja nasza niezależnie od tego poruszyła opinię społeczną, zmuszając Rady Gminne i Samorządy Powiatowe do wsta-

wiania do swoich budżetów pewnych kwot, przeznaczonych na budowę szkół. Samorządy niejednokrotnie proponują za każdy 1000 zł pożyczki, przyznanej przez Towarzystwo, wstawić do swego budżetu podwójną kwotę na budowę szkół.

Ponieważ największą bolączką na terenie naszego Okręgu jest brak lokali szkolnych, Zarząd Okręgowy ograniczył przyznawanie swoich funduszy tylko na budowę szkół powszechnych, udzielając pożyczek przede wszystkim tym Gminom, które jak najwięcej wysiłku włożyły w budowę własnej szkoły.

W dniu 1 stycznia 1936 roku w okręgu szkolnym lubelskim było 2276 szkół powszechnych, które mieściły się w 2905 izbach własnych i w 2941 wynajętych. W tem blisko 1/4 sal lekcyjnych mieściła się w lokalach o powierzchni poniżej 30 m². Dane te wymownie charakteryzują potrzeby okręgu w zakresie budownictwa.

Na rok 1936 Komitet Okręgowy określił sobie następujący plan pracy:

1. stałe powiększanie ilości członków z szerszego ogółu społeczeństwa,
2. zorganizowanie Kół Towarzystwa w ten sposób, aby łatwiej mogły objąć swoją działalnością przydzielony im teren,
3. pobudzenie Komitetów Obwodowych do ściślejszego czuwania i współpracy z Kołami,
4. wzmożenie akcji organizowania nowych Szkolnych Kół Uczestników,
5. należyte zorganizowanie i wykorzystanie Tygodnia Szkoły Powszechnej, zarówno w zakresie propagandy, jak i wyników akcji finansowej.
6. większe pobudzenie Rad Gminnych i Samorządów Miejskich do preliminowania niezbędnych kwot na budowę szkół powszechnych.

Okrąg lwowski.

W dotychczasowej swej pracy nie możemy jeszcze stwierdzić, by już jak najszerze masy społeczeństwa posiadały wyzucie ważności działania naszego Towarzystwa. Zjednywanie

szerokich mas na członków naszego Towarzystwa napotyka na trudności natury materialnej. Przeważnie nauczycielstwo stanowi podstawową kadrę członków Towarzystwa.

Pracując w b. trudnych warunkach możemy uważać osiągnięte rezultaty za prawie dostateczne, aczkolwiek można liczyć w przyszłości na lepsze wyniki.

W roku sprawozdawczym Towarzystwo liczyło w Okręgu 21.987 członków rzeczywistych, zgromadzonych w 1.243 Kołach w 23 Komitetach Obwodowych, w tem 26 członków dożywotnich, oraz 520 kół uczestników z 26.747 członkami. W niektórych obwodach nastąpiło znaczne zmniejszenie się liczby członków (tłumaczone wysokością składki 4 zł rocznie). Zarząd nie ustaje w swej działalności organizacyjnej i ufa, że w roku 1936 wobec niższej składki członkowskiej do zł 2, nie tylko wyrówna się ubytek z roku 1935, ale liczba członków znacznie przekroczy ilość członków 23.489 z r. 1934.

Komitet Okręgowy po przez swe komórki organizacyjne starał się dotrzeć do szerokich mas społeczeństwa z propagandą celów Towarzystwa. Wybitną pomoc okazało nam tu nauczycielstwo wogóle, a nauczycielstwo szkół powszechnych w szczególności; pomoc i zrozumienie dla akcji Towarzystwa pozyskał też Komitet w prasie lwowskiej i w Dyrekcji Lwowskiego Radja.

W dochodach Komitetu nie tylko osiągnięto sumy preliminarzowe (440.000 zł), ale nawet znacznie preliminarz na rok 1935 przekroczone (osiągnęliśmy 507.751,94 zł, w tem o 50.000 zwiększona subwencja z Zarządu Głównego, czyli nasze własne sumy zwiększyły się o 17.751,94 zł w stosunku do preliminarzowych). Na podkreślenie zasługuje dobry wynik II Tygodnia Szkoły Powszechnej, z którego dochód wynosi 62.000 w miejsce 35.000 zł preliminarzowych.

Potrzeby Małopolski Wschodniej w dziale budowy nowych szkół powszechnych wymagają jeszcze sumy około 10.000.000 zł, przyczem nie bierze się pod uwagę tych licznych zagrzybionych, zmurzałych od starości i nieprzystosowanych do nauki budynków. Gdy się zważy, że jeszcze w 2.482 salach wynajętych, przeważnie nienadających się do potrzeb szkol-

nych, odbywa się nauka (w tej ilości jest sal o powierzchni do 24 m² — 516, a o powierzchni do 30 m² — 1.468), to rzecz zrozumiała, że w stosunku do tak wielkich potrzeb, wyniki naszej pracy są, mimo wysiłków, jeszcze bardzo skromne.

Od początku swego istnienia udzieliliśmy efektywnie na budowę szkół:

w r. 1934 — 213.400 zł,

w r. 1935 — 339.700 zł, a na rok 1936 przewiduje się na powyższe cele 397.850 zł czyli razem za okres trzech lat 950.950 zł, a więc prawie milion zł zostało już przeznaczonych na budowę szkół wysiłkiem społeczeństwa Małopolski Wschodniej, przy pomocy Zarządu Głównego, który uczestniczy w tych sumach kwotą 480.000 zł zapomogi.

Za już udzielone pożyczki przyczyniliśmy się do wykończenia w roku 1934 — 253 sal szkolnych w 144 miejscowościach, w roku 1935 — 302 sal (w 202 miejscowościach) razem 555 oraz do wykończenia za okres 2 lat — 24 kancelaryj szkolnych, 31 korytarzy, 18 klatek schodowych, 105 pokoi mieszkalnych, 47 kuchen; pozatem za nasze pożyczki budowano studnie, schody, budynki gospodarcze, dachy, ogrodzenia, ustępy, przeprowadzano kanalizacje, remonty, wyprawy zewnętrzne i t. d.

Ogólnie biorąc w ciągu okresu trzech lat potrafiliśmy:

wprowadzić na rynek budowlany Małopolski Wschodniej prawie 1.000.000 zł;

wydobyć ze strony Samorządów, Funduszu Pracy i innych sumę kilka razy większą od naszej;

pobudzić inicjatywę gmin, które coraz śmielej zaczynają myśleć o nowych budowach, wiedząc, że jest ktoś, kto w trudnej sytuacji choć drobną kwotą dopomoże;

zyskać wdzięczność rzesz nauczycielskich i dzieci w tych miejscowościach, które z naszej pomocy skorzystały.

O tem jakimi były niektóre budynki, a jakimi są dzisiaj, świadczą zdjęcia dokonane przez Komitety, a podane do ogólnej wiadomości w okresie „Tygodnia Szkoły Powszechnej”.

Ze względu na skromne fundusze niczego nie przedsięwzięto w dziedzinie zaopatrywania szkół w pomoce i urządzenia szkolne. Komitet Okręgowy jest jeszcze w tej sytuacji, że

nie może budować od podstaw, a cała pomoc idzie przeważnie na wykończenie już rozpoczętych budynków.

Działalnością swoją obejmuje Komitet budowę szkół w różnych miejscowościach, niezależnie od procentowego składu narodowościowego ludności. Jedynym sprawdzianem dla nas i dla naszej pracy jest sprawa potrzeby budynku szkolnego niezależnie od języka nauczania i od stosunków narodowościowych danej miejscowości. Bezstronni w ocenianiu potrzeb spodziewamy się, że ludność ukraińska, w taki sam bezstronny i lojalny sposób odniesie się do naszej pracy.

Dzięki życzliwemu stanowisku władz szkolnych, zarówno Kuratorjum jak i Inspektoratów Szkolnych, nasze wydatki administracyjne ograniczają się do kwot minimalnych.

W roku 1936 pragniemy zrealizować znacznie większy budżet — od dotychczasowego — wynoszący 540.000 zł.

Powyższe osiągnięte przez zwiększenie liczby członków rzeczywistych, dożywotnich (zwłaszcza wśród gmin, samorządów powiatowych i t. p.) oraz Kół Uczestników.

W budżecie na rok następny preliminujemy sumę na pomoce naukowe w wysokości 25.000 zł — z czego 20.000 zł przeznaczamy na zakup 140 bibliotek po 72 książki każda, dla wszystkich szkół 5 klasowych — Okręgu.

Zrealizujemy w ten sposób cele statutowe, zyskując nowe atuty natury propagandowej.

W dziale budowy szkół nadal będziemy pomagać drobnymi sumami (370.000 zł dla 220 miejscowości) do wykończenia rozpoczętych budowli.

Nadal będziemy starać się, by wśród społeczeństwa — bez różnicy narodowości — utrzymywało się przeświadczenie o ważności i wartości pracy Towarzystwa.

Okrąg łucki (wołyński).

Ustosunkowanie się ludności do działalności Towarzystwa jest całkowicie dodatnie. Na niektórych tegorocznych Walnych Zebraniach w Obwodach podawano wnioski powszechnego poglównego opodatkowania ludności na cele Towarzystwa. Wyniki Tygodnia Szkoły Powszechnej w 1935 roku wskazują

również na pozytywny stosunek ogółu ludności do Towarzystwa. Ujemnym objawem w tej dziedzinie jest względnie mała aktywność poszczególnych członków Komitetów Obwodowych oraz minimalna aktywność Kół. Te ostatnie mało przejawiają własnej inicjatywy, oczekują zaś na impulsy z Obwodu lub Okręgu.

Przyczyny takiego stanu rzeczy mogą być, ogólnie biorąc, dwie: a) urzędowe traktowanie spraw Towarzystwa w Obwodach, skutkiem czego członkowie Komitetu Obwodowego mogą się czuć zbędnymi w decydowaniu o sprawach Komitetu oraz podejmowaniu inicjatywy, b) niemal zupełny brak orientacji w kierunku zaopatrywania szkół w urządzenia i pomoce, co może wpływać i z nazwy Towarzystwa. Inicjatywa zaopatrywania szkół w pomoce i urządzenia winna być oddana Kołom Towarzystwa, co uczyni interesy Towarzystwa stale żywymi nawet i w tych miejscowościach, które zdobyły już nowe budynki szkolne.

Pomoc innych czynników w zamierzeniach Towarzystwa słabnie; świadczy o tem wzrastający procent spotykanych w szkołach podręczników bez znaczków Towarzystwa oraz stan ilości Kół i członków Towarzystwa. Propagowanie zakładania Kół Uczestników rozpoczęło w Tygodniu Szkoły Powszechnej, starania te nie dały jednak natychmiastowych rezultatów, gdyż aktywni członkowie Towarzystwa byli zaabsorbowani czynnościami, związanymi z Tygodniem Szkoły. Koła Uczestników powstały przeważnie w listopadzie i grudniu 1935 roku. Tem tłumaczy się fakt, że tylko 1/25 ogółu uczniów szkół powszechnych, średnich, ogólnokształcących i zawodowych należała w dniu 31 grudnia 1935 r. do Kół Uczestników.

Stan obecnych pomieszczeń szkolnych charakteryzują następujące liczby: ogółem izb 3.298, w tej liczbie własnych 2.120, wynajętych 1.178, nieodpowiednich 1.355, odpowiednich 1.943. W izbach tych mieści się 57,5% dzieci w wieku obowiązku szkolnego.

W roku sprawozdawczym przy pomocy Towarzystwa wykonano 30 budynków szkolnych, w tem 90 izb lekcyjnych, rozpoczęto budowę 30 budynków szkolnych, w tem 116 izb

lekcyjnych, nadto wykończono budowę 37 mieszkań nauczycielskich, a rozpoczęto budowę 30.

W r. 1936 przewiduje się oddanie do użytku szkolnego 43 budynków, w tem 122 izb lekcyjnych, nadto 25 mieszkań nauczycielskich.

Okrąg poznański.

W roku sprawozdawczym 1935 działało w Okręgu na obszarze Wielkopolski i Pomorza tak samo jak w roku ubiegłym 17 Komitetów Obwodowych. W niektórych obwodach wskutek klęski posuchy, trwającej z rzędu już 3 lata, wytworzyły się warunki wyjątkowo ciężkie, które przyczyniły się do bardzo poważnego spadku Kół i członków. Kilka obwodów jak Poznań-Miasto, Tczew, Chojnice, Kościerzyna wykazuje jednak przyrosty. Liczba Kół i członków zwyczajnych w ciągu roku zmniejszyła się znacznie, i to w wielkiej części wskutek tworzenia się licznych Kół Uczestników z młodzieży szkolnej.

W Okręgu jest 1416 Kół i 20034 członków zwyczajnych. W stosunku do 4020 szkół powszechnych i średnich tworzy liczba powstałych do 31 grudnia 1935 r. Kół Uczestników 27%, a liczba uczestników do ogólnej ilości 541.983 uczniów, wynosi 17%.

„Tydzień Szkoły Powszechnej” mimo niesprzyjających warunków dał 72.658.45 zł dochodu wobec 78.857.20 zł w poprzednim roku, a więc niespełna 10% mniej od kwoty zebranej w roku ubiegłym. Czyste wpływy z terenu po odjęciu salda z zeszłego roku i subwencji Zarządu Głównego wyrażają się kwotą 270.693,65 zł.

Postęp w budowie izb szkolnych w roku sprawozdawczym był zadowalający. Przy pieniężnem poparciu ze strony Towarzystwa wybudowano w Okręgu 13 obiektów: 8 w Wielkopolsce i 5 na Pomorzu. Ogółem przybyło 74 nowych izb, zbudowanych masywnie, z cegieł, z tych 36 izb pobudowano w miejsce starych, nie nadających się więcej do użytku. Ogólny koszt budowy tych obiektów wynosił 933.500 zł na tę kwotę Towarzystwo udzieliło 201.000 zł pożyczek i 61.500 zł zasiłków, co wynosi blisko 30% wszelkich kosztów budowy.

Z wydanej kwoty przypadło na Wielkopolskę 125.000 zł pożyczek i 42.500 zasiłków, na Pomorze 76.000 zł pożyczek oraz 19.000 zł zasiłków. Na pomieszczenie 519.728 uczniów szkół powszechnych Okrąg ma 8556 izb. Na izbę przypada zatem 60 uczniów. Taki stosunek nie byłby może najgorszy, gdyby wszystkie izby miały rozmiary przepisowe. Izb o normalnej powierzchni 50 m² jest jednak w Okręgu tylko 5564, reszta ma rozmiary mniejsze, nieraz bardzo szczupłe, obejmujące w kilkudziesięciu szkołach zaledwie 24 m² powierzchni. Istotny obraz pomieszczeń przedstawia się tak, że w niejednych szkołach, posiadających izby normalnie pobudowane zbiera się w izbie po 40 uczniów, w innych natomiast, w których pomieszczenia izbowe nie są przepisowo wielkie, gnieździ się często 80 do 90 uczniów. W najbliższym czasie powinny zniknąć przedewszystkiem izby przygodnie wynajęte oraz 696 izb szkolnych, których nawet w przybliżeniu nie da się uznać za odpowiednie, czyli w pierwszej linii trzeba 831 izb zastąpić nowymi, nie licząc w tem izb potrzebnych w szybko powstających, nowych osiedlach.

Jeżeli mimo trudnych warunków gospodarczych było można prowadzić dalszą, wydajną akcję w dziedzinie budowy szkół, i zebrać na nią poważną kwotę, zawdzięczyć to należy w głównej mierze nauczycielstwu. Z sfer szerszego społeczeństwa wciąż jeszcze brak było rąk do prowadzenia tego dzieła.

Zarząd rozwijał swą działalność w myśl wskazań statutu, zakreślając sobie na rok 1936 następujący plan pracy:

- 1) finansować budowę szkół w 16 miejscowościach sumą 301.000 zł, w tem 247.000 zł w formie pożyczek i 54.000 zł drogą zasiłków;
- 2) zakupić za 50.000 zł najniezbędniejszych pomocy naukowych i to pomocy tańszych, by móc obdzielić nimi jak najwięcej szkół;
- 3) rozszerzyć sieć organizacyjną;
- 4) usuwać z prac zbędną biurokrację, która bardzo wielu odstrasza od współpracy;
- 5) zaprowadzić pieczętówką poradnię dla finansowych spraw i ich kontroli w Kołach;

- 6) wydawać 2 — 4 razy do roku własne pismo informacyjno-propagandowe;
- 7) zaprowadzić zwyczaj nalepiania cegiełek Towarzystwa na kopertach wysyłanych przez członków listów prywatnych.

Okrag śląski.

Organizacja Towarzystwa w okresie sprawozdawczym opierała się przeważnie na szkołach z tą zmianą, że dał się zauważyć większy przyrost członków ze sfer społecznych. Do zarządów poszczególnych komórek organizacyjnych weszli już w znacznej liczbie członkowie ze sfer pozaszkolnych.

O rozwoju Towarzystwa świadczy liczba 216 kół i 5.619 członków zwyczajnych i nadzwyczajnych.

W ubiegłym roku przystąpiono do organizowania Kół Uczestników Towarzystwa; zorganizowano 100 Kół z ogólną liczbą 7.532 uczestników. Akcja ta, rozpoczęta w „Tygodniu Szkoły Powszechnej”, będzie kontynuowana w bieżącym roku szkolnym.

Dowodem rosnącego zrozumienia celów Towarzystwa jest jego stan finansowy, wyrażający się w dochodach kwotą 112.448.41 zł wobec 62.992,42 zł w poprzednim roku sprawozdawczym. Postęp ten lepiej jeszcze ilustruje ofiarność społeczeństwa w zbiorce „Tygodnia Szkoły Powszechnej”, który w roku sprawozdawczym przyniósł 32.206.58 zł dochodu wobec 12.363.97 zł z roku minionego.

Ogólne rezultaty pracy organizacyjnej i finansowej ustępują znacznie osiąganym w innych okręgach szkolnych. Wynika to z powodu odmiennych warunków i potrzeb. Potrzeby budowlane w zakresie szkolnictwa powszechnego są zaspakajane z budżetu województwa śląskiego. Towarzystwu natomiast przypadło zadanie zaopatrywania szkół w urządzenia do nauczania i pomoce szkolne.

Usiłowania Towarzystwa poszły w kierunku tworzenia racjonalnie wyposażonych pracowni szkolnych i świetlic. Zgodnie z opracowanym planem zorganizowano i urządzono w każdym obwodzie szkolnym po jednej pracowni robót ręcznych,

oraz w liczniejszych środowiskach sześć świetlic międzyszkolnych należycie zaopatrzonych w biblioteki i czasopisma dla młodzieży. Służą one swemu bezpośredniemu przeznaczeniu, zarazem zaś stają się wzorem do organizowania analogicznych instytucji przez zamożniejsze gminy okoliczne.

Poważną część zdobytych funduszy przeznaczono na akcję systematycznego uzupełniania bibliotek szkolnych i pomocy naukowych. W bieżącym okresie sprawozdawczym zaopatrzono wszystkie szkoły trzeciego stopnia w liczbie 326 w przepisane komplety uzupełniające lektury szkolnej, liczące po 72 tomy, oraz w mapę fizyczną Romera. Równocześnie podjęto wydawnictwo regionalne p. t. Śląsk, ziemia i ludzie, które w ilości 5 tomików, jakie dotychczas zostały opracowane, dostarczono wszystkim szkołom w okręgu. Wydawnictwo, obliczone narazie na 12 tomików, będzie dalej rozsyłane do szkół i stanie się w postaci lektury bądź materiału dla nauczyciela uzupełnieniem programu szkolnego w zakresie znajomości spraw własnej dzielnicy.

Wydatki na te cele wyniosły dotąd 99.590.11 zł a świadczenia z tej sumy przypadły równomiernie w udziale wszystkim obwodom szkolnym, względnie wszystkim szkołom. Było to skuteczną propagandą Towarzystwa, które powszechnie i naocznie przekonuje o pożytecznej swej działalności.

Praca organizacyjna w przyszłym roku pójdzie po wytyczonej linii zyskiwania nowych członków w kołach społecznych, interesujących się rozwojem szkoły powszechnej i dalszej w tym kierunku rozbudowy Towarzystwa. W zakresie zaopatrywania szkół realizowany będzie dalej dotychczasowy program tworzenia pracowni i świetlic międzyszkolnych, uzupełniania bibliotek i pomocy naukowych, nadto zależnie od środków będzie opracowany plan stopniowego wyposażenia szkół w komplety przyrządów do gier i zabaw, sprzęt do zajęć ogrodniczych, oraz radioaparaty szkolne, których typ został w roku bieżącym znormalizowany w porozumieniu z dyрекcją lokalną Polskiego Radja i wytwórnią państwową.

Budżet na rok najbliższy został utrzymany w dotychczasowych niemal ramach, przewidywana zwyżka dochodów

i obrotów oparta jest raczej na wynikach naturalnego rozwoju Towarzystwa, — bardziej intensywna propaganda nie jest brana w rachubę z powodów już wymienionych.

Okrag warszawski.

W ciągu roku 1935 organizacja Towarzystwa na terenie Okręgu szkolnego warszawskiego nietylko nie posunęła się naprzód, ale, niestety, stwierdzono znaczne pogorszenie stanu organizacyjnego w porównaniu z r. 1934 (ubyło 41 kół i 4571 członków zwyczajnych). Odbiło się to ujemnie na wpływach gotówkowych z Kół, które to wpływy w porównaniu z r. 1934 zmniejszyły się przeszło o 100.000 zł.

Akcji organizacyjnej na terenach pozaszkolnych nie wszczęto. Cały ciężar pracy organizacyjnej w Kołach spoczywa nadal prawie wyłącznie na nauczycielu.

Istotną i główną przyczynę tego stanu rzeczy na terenie Okręgu szkolnego warszawskiego Zarząd Komitetu Okręgowego upatruje w braku stałej i systematycznej opieki nad Kołami, do sprawowania której obowiązane są Komitety Obwodowe stosownie do postanowień statutu Towarzystwa (§ 30) i instrukcji Zarządu Głównego (str. 35, p. 3 i str. 37 p. 18). Wszelako stwierdzić należy, że Komitety Obwodowe, nie rozporządzając żadnymi środkami na pomoc biurową, nie były w stanie mimo intensywnych wysiłków spełnić wszystkich włożonych nań obowiązków w zakresie zarówno organizacyjnym, jak finansowym i budowlanym. Dalsze korzystanie z aparatu biurowego Inspektoratów Szkolnych okazało się niemożliwe i ze względów zasadniczych niepożądane, a szybki rozwój Towarzystwa — zwłaszcza w zakresie akcji budowlanej — wymagał raczej zwiększenia nakładu systematycznej pracy biurowej.

Komitet Okręgowy Warszawski w budżecie swym na rok 1935 przewidział kwotę 16.000 zł na wydatki administracyjne (rzeczowe i personalne) w Komitetach Obwodowych, których liczba wynosi 16. Walne Zgromadzenie Towarzystwa uchwalało z dn. 26.V. 1935 r. postanowiło utrzymać w budżetach Komitetów Okręgowych kwoty na wydatki administracyjne

w Komitetach Obwodowych. Zarząd Główny jednakże, mimo starań Komitetu Okręgowego, nie zezwolił na dokonywanie wypłat na pomoc biurową w Komitetach Obwodowych, które na pomoc tę liczyły, uchwalając przez swych delegatów budżet Komitetu Okręgowego.

W tych warunkach praca Komitetów Obwodowych musiała ulec zahamowaniu, a to ujemnie wpłynęło na stan organizacyjny i finansowy Komitetu Okręgowego.

Jako przyczynę tych niedomagań wszystkie Komitety Obwodowe podają brak funduszy na stałą pomoc biurową.

Niedomagania organizacyjne sprawiły, że Zarząd Komitetu Okręgowego ma bardzo utrudnioną pracę administracyjną i organizacyjną, bo oto do chwili obecnej (do 8.V. 1936 r.) większość Komitetów Obwodowych, mimo licznych ponagleń, nie nadesłała kompletnych sprawozdań rocznych wraz ze sprawozdaniami Kół, a kilka Komitetów nie nadesłało ich zupełnie.

Natomiast w zakresie akcji budowlanej Komitet Okręgowy Warszawski osiągnął w roku sprawozdawczym lepsze wyniki, niż w r. 1934. Przy pomocy Komitetu Okręgowego w wysokości 726.000 zł przyznanych pożyczek, wykonano w r. 1935 w 77 szkołach 171 izb lekcyjnych w stanie surowym (które będą wykończone i oddane do użytku w r. 1936) oraz wykończono i oddano do użytku 263 izby lekcyjne, w których znalazło miejsce około 30.000 dzieci. Budowa mieszkań nauczycielskich w r. 1935 nie była w zasadzie objęta akcją Komitetu Okręgowego, jednak gminy przy szkołach, wznoszonych przy pomocy Towarzystwa, wybudowały: 18 mieszkań w stanie surowym o 35 izbach mieszkalnych i oddały do użytku 20 mieszkań o 46 izbach mieszkalnych. Zasiłków bezzwrotnych udzielono tylko 2.300 zł (na pomoce naukowe i urządzenia szkolne).

Wyniki te zawdzięczać należy przede wszystkim akcji propagandowej, wszczętej wśród gmin, które w r. 1935 ujawniły duże zainteresowanie akcją Towarzystwa w zakresie budowy szkół i rozpoczęły tę budowę. Ponieważ Komitet Okręgowy nie osiągnął przewidywanych wpływów finansowych,

nie mógł zaspokoić wszystkich najkonieczniejszych potrzeb budowlanych.

W przekonaniu, że Walne Zgromadzenie zdecyduje ostatecznie przyznanie Komitetom Obwodowym ryczałtu na pomoc biurową, Zarząd Komitetu Okręgowego sądzi, iż stwierdzone w r. 1935 braki będą w niedługim czasie usunięte i Towarzystwo na terenie okręgu szkolnego warszawskiego będzie się normalnie rozwijać.

Główny nacisk w r. 1936 Zarząd Komitetu Okręgowego położy:

I. w zakresie organizacyjnym:

- a) na ostateczne zorganizowanie i sprawowanie stałej, systematycznej opieki nad Kołami,
- b) na podjęcie energicznej akcji na terenach pozaszkolnych,
- c) na rozwinięcie szerokiej akcji zjednywania nowych członków zwyczajnych i dożywnych,
- d) na dalsze organizowanie Kół Uczestników;

II w zakresie finansowym:

- a) na wzmoczenie działalności Kół w kierunku zwiększenia wpływów zwyczajnych,
- b) na należyte przeprowadzenie akcji zbiórkowej w III Tygodniu Szkoły Powszechnej;

W zakresie akcji budowlanej Zarząd Komitetu Okręgowego przewiduje udzielenie gminom w r. 1936 pomocy zaledwie w wysokości 700.000 zł, jakkolwiek Komitety Obwodowe pomoc tę określiły na 2.500.000 zł na budowę 263 obiektów. Przewidywana pomoc zaspokoi zaledwie nieznaczną część istotnych i koniecznych potrzeb w tym zakresie, bo oto na terenie okręgu szkolnego warszawskiego znajduje się około 36.000 dzieci w wieku szkolnym, nie pobierających nauki z powodu braku miejsca, a liczba izb lekcyjnych, nie odpowiadających wymaganiom, wynosi przeszło 1.100.

Zarząd Komitetu Okręgowego dążyć będzie w r. 1936 do takiej repartycji funduszy, aby, udzielając pożyczek w niewielkiej wysokości, nie przekraczającej zasadniczo 25% ogólnych kosztów budowy, przejść z pomocą jak największej licz-

bie gmin. W ten sposób Zarząd pragnie zwiększyć wysiłki gmin i spowodować budowę jak największej liczby szkół.

Bezwrotnych zasiłków Zarząd Komitetu Okręgowego udzielać będzie w minimalnym zakresie i tylko w drodze wyjątku.

Aby ułatwić Zarządom Gmin starania o pożyczkę, Zarząd Komitetu Okręgowego rozesłał gminom szczegółowe informacje o warunkach uzyskania pożyczki wraz z gotowymi drukami: uchwał, planów sfinansowania robót, danych orientacyjnych o całokształcie zamierzonej budowy i skryptów dłużnych.

Okrąg wileński.

Na terenie naszego Okręgu potrzeby w zakresie budownictwa szkolnego są ogromne, przy równoczesnym zubożeniu ludności i małych możliwościach finansowych samorządów gminnych i miejskich.

W roku 1934/35 na ogólną liczbę 5.604 izb szkolnych 3.672 izby mieściły się w budynkach wynajętych, a tylko 1.932 izby w budynkach własnych. Ilość izb własnych wzrosła wprawdzie w porównaniu z rokiem 1933/34 o 3,4%, lecz przyrost ten jest zbyt mały, jeśli spojrzeć nań ze stanowiska planowego i z pewnym tempem przeprowadzanego likwidowania nieodpowiednich pomieszczeń szkolnych.

Zrozumienie wagi budowy własnych izb szkolnych i docenianie pomocy Towarzystwa w tej dziedzinie staje się wśród ludności powszechne, niestety, pokutuje nadal tendencja do budowy szkoły we własnym obwodzie, co w skutkach powoduje decentralizację całej akcji przez tworzenie miejscowych Komitetów Budowy Szkół i zbieranie własnych funduszy.

Praca organizacyjna napotykała na pewne trudności spowodu zbyt wysokich składek członkowskich; obecnie, po obniżeniu tych składek, Komitet Okręgowy czyni wysiłki o zjednanie większej liczby członków. W pracy organizacyjnej Towarzystwa odgrywa nadal ważną rolę nauczycielstwo. — Porozumiewanie się Komitetów Obwodowych z Kołami, powodujące wzrost wydatków administracyjnych (porto, papier i t. p.),

wobec szczupłych i ograniczonych sum na ten cel, było niedostateczne.

Komitet Okręgowy przeprowadził kontrolę działalności czterech Obwodów, — w roku bieżącym zamierzone jest przeprowadzenie kontroli we wszystkich Obwodach.

W planie pracy na rok 1936 Komitet zamierza przez odpowiednią propagandę ożywić działalność wielu kół nieczynnych i zwiększyć wydatnie liczbę członków, faktycznie opłacających składki. W zakresie prac budowlanych, po porozumieniu się z Kuratorjum, zamierzamy przyjąć z pomocą przedewszystkiem szkołom II i III stopnia, posiadającym obecnie nieodpowiednie, rozrzucone w znacznych nieraz odległościach izby szkolne. Brak w wielu szkołach najniezbędniejszych pomocy naukowych, głównie bibliotek, zmusza Zarząd do umieszczenia w swym preliminarzu na rok 1936 kwoty 10.000 zł na pomoce naukowe.

2. SPRAWOZDANIE FINANSOWE.

Zamknięcia rachunkowe, wykonanie preliminarza Zarządu Głównego, dochody i rozchody Komitetów Okręgowych za r. 1935.

Majątek Towarzystwa według stanu z dnia 31 grudnia 1935 r.

Bilans Zarządu Głównego

Tablica Nr. 12.

Stan Czynny

MAJĄTEK STAŁY:

Ruchomości		226,22
------------	--	--------

MAJĄTEK PŁYNNY:

Środki płatnicze:

Gotówka w kasie i w P. K. O.	613.291,03	
Papiery procentowe	2.750,—	616.041,03

Dłużnicy:

Koło Centralne	44.865,—	
Komitet Okręgowy w Brześciu n/B.	114.828,59	
" " " Katowicach	153.455,34	
" " " Krakowie	266.565,03	
" " " Lublinie	126.880,52	
" " " Lwowie	209.174,83	
" " " Poznaniu	228.785,82	
" " " Równem	110.109,28	
" " " Warszawie	221.530,69	
" " " Wilnie	177.222,24	1.653.417,34

Rozrachunki międzyokresowe		67,50
----------------------------	--	-------

Remanenty:

cegiełki	3.279,19	
dypłomy	1.846,10	
legitymacje	247,31	
legitymacje dla uczestników	7.233,77	
nalepki na podręczniki	1.385,52	
wywieszki	368,94	
znaczki składkowe	378,45	
znaczki na świadectwa szkolne	1.720,21	16.459,49

Niedobór za rok 1935		220.962,49
----------------------	--	------------

	2.507.174,07
--	--------------

Komitety okręgowe za wywieszki

w rozprzedaży	1.170.518,97
---------------	--------------

Księgarnie za nalepki na podręczniki	42.015,30
--------------------------------------	-----------

Urzędy poczt. za nalepki na podręczniki	336.869,23	1.549.403,50
---	------------	--------------

	4.056.577,57
--	--------------

za rok 1935.

Stan Bierny

FUNDUSZE:

Fundusz Zarządu Głównego:

saldo z roku 1934	2.261.713,03	
dopisano w roku 1935	229.774,83	2.491.487,86

ZOBOWIĄZANIA:

Wierzyciele:

Ministerstwo Poczty i Telegrafów	15.000,—
Sumy do wyjaśnienia	23,80
Rozrachunki międzyokresowe	662,41

	2.507.174,07
--	--------------

Nalepki na podręczniki w rozprzedaży	378.884,53
--------------------------------------	------------

Wywieszki w rozprzedaży	1.170.518,97	1.549.403,50
-------------------------	--------------	--------------

	4.056.577,57
--	--------------

Załącznik do Bilansu Zarządu

Tablica Nr. 13.

W y d a t k i		
Druk, sprzedaż, odpisy:		
nalepek na podręczniki szk. . .	20.888,—	
cegiełek	2.742,51	
dypłomów	4.050,—	
legitymacyj	2,10	
legitymacyj dla uczestników . .	18.862,38	
nalepek na okna	4.403,26	
wywieszek	1.370,—	
znaczków składkowych . . .	26,74	
znaczków na świadectwa szk. .	3.435,—	55.779,99
Wartość remanentów początkowych:		
nalepek na podręczniki szk. . .	173,35	
cegiełek	683,56	
dypłomów	1.846,10	
legitymacyj	425,50	
wywieszek	58,13	
znaczków składkowych . . .	419,05	
znaczków na świadectwa szk. .	632,85	4.238,54
Wydatki związane z „Tygodniem Szkoły Powszechnej”		24.111,05
Koszty Administracji ogólnej:		
wynagrodzenia	7.183,20	
porto i przesyłki	6.381,95	
wydatki kancelaryjne	692,11	
koszty podróży	38,30	
obsługa konta w P. K. O. . .	985,98	
ogłoszenia	106,50	
inne wydatki	1.387,50	16.775,54
Koszty druków		37.039,37
Subwencje udzielone przez Zarząd Główny . . .		1.300.000,—
		1.437.944,49

Głównego za rok 1935.

D o c h o d y		
Sprzedaż i przydział druków wartość:		
nalepek na podręczniki szk. . .	537.844,81	
cegiełek	73.038,60	
legitymacyj	3.875,—	
legitymacyj dla uczestników . .	43.465,—	
wywieszek	9.477,38	
znaczków składkowych . . .	35.000,—	
znaczków na świadectwa szk. .	131.492,50	834.193,29
Wartość remanentów końcowych:		
nalepek na podręczniki szk. . .	1.385,52	
cegiełek	3.279,19	
dypłomów	1.846,10	
legitymacyj	247,31	
legitymacyj dla uczestników . .	7.233,77	
wywieszek	368,94	
znaczków składkowych . . .	378,45	
znaczków na świadectwa szk. .	1.720,21	16.459,49
„Tydzień Szkoły Powszechnej”		135.973,41
Odsetki		11.571,26
Ofiary		1.889,70
Kupony od 6% Pożyczki Nar.		166,50
Dochody niestałe		16.728,35
Subwencja otrzymana z Ministerstwa W. R. i O. P.		200.000,—
Niedobór		220.962,49
		1.437.944,49

Dochody Komitetów

Tablica Nr. 15.

L. p.	Okrąg	D o							
		Pozostałość gotówki w dniu 1 stycznia 1935 r.		Subwencje od Zarządu Głównego		Zwroty rat udzielonych pożyczek		Odsetki za nietermino- we spłaca- nie rat	
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
1	Brzeski	126.986	15	175.000	—	399	46	71	78
2	Krakowski	145.004	82	125.000	—	1.899	20	—	—
3	Lubelski	30.083	90	175.000	—	2.050	—	—	—
4	Lwowski	60.064	88	200.000	—	5.700	—	—	—
5	Łucki (Wołyń)	24.672	04	125.000	—	4.449	60	—	—
6	Poznański	70.584	43	75.000	—	—	—	—	—
7	Śląski	32.033	12	25.000	—	—	—	—	—
8	Warszawski	96.565	27	200.000	—	—	—	—	—
9	Wileński	34.487	47	200.000	—	410	—	—	—
	Razem	620.482	08	1.300.000	—	14.908	26	71	78

Okręgowych w r. 1935.

c h o d y										Razem	
Wpływy od kół za materiały wartościowe		Znaczki na świadectwa szkolne		Ofiary i imprezy bez Tygod- nia Szkoły Powszech- nej		Tydzień Szkoły Powszech- nej		Inne			
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr		
202.930	57	20.737	56	7.297	08	43.952	34	3.667	58	581.042	52
163.948	37	101.946	80	3.878	74	89.085	88	9.365	44	640.129	25
52.658	97	26.120	10	3.472	17	36.159	81	1.132	05	326.677	—
94.714	30	75.155	48	4.114	86	62.231	52	5.770	90	507.751	94
58.289	28	*)		2.057	28	27.006	10	1.238	38	242.712	68
147.738	26	48.843	13	3.630	61	70.306	21	175	44	416.278	08
25.062	13	19.722	58	11.723	26	29.493	08	6.192	36	149.226	53
231.881	18	148.521	40	3.808	74	165.786	61	743	32	847.306	52
104.276	49	*)		**)		39.812	70	2.078	43	381.065	09
1.081.699	55	441.047	05	39.982	74	563.834	25	30.363	90	4.092.189	61

*) podano w rubryce „wpływy od Kół...”

**) podano w rubryce „Tydzień Szkoły Powszechnej”.

Rozchody Komitetów

Tablica Nr. 16.

L. p.	Okrąg	R o z											
		Pożyczki						Zasiłki bezzwrotne					
		na budowę szkół		na urządzenia szkolne		na pomoce naukowe		na budowę szkół		na urządzenia szkolne		na pomoce naukowe	
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
1.	Brzeski	338.000	—	—	—	—	—	89.200	—	—	—	—	—
2.	Krakowski	470.100	—	—	—	—	—	5.300	—	—	—	—	—
3.	Lubelski	275.400	—	—	—	—	—	3.000	—	—	—	—	—
4.	Lwowski	340.400	—	—	—	—	—	5.000	—	—	—	—	—
5.	Łucki (Wołyń)	162.000	—	—	—	—	—	15.000	—	—	—	—	—
6.	Poznański	201.000	—	—	—	—	—	61.500	—	—	—	16.830	50
7.	Śląski	—	—	—	—	—	—	—	—	12.152	16	35.264	13
8.	Warszawski	694.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2.300	—
9.	Wileński	244.800	—	—	—	—	—	12.600	—	200	—	500	—
	Razem	2.725.700	—	—	—	—	—	191.600	—	12.352	16	54.894	63

Okręgowych w r. 1935.

c h o d y												Pozosta- łość gotówki na rok 1936				Razem			
Przelew na rzecz Zarządu Głównego		Wynagr. person. Komit. Okręg.		Wydatki admin. Komit. Okręg.		Wydatki admin. Komit. Obwod. i Kół		Organi- zacja Tygodn. Szkoły Powsz.		Inne									
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr				
76.278	20	4.494	27	1.281	37	469	96	1.350	—	5.000	*)	64.968	72	581.042	52				
141.761	07	5.316	89	4.270	59	89	35	4.330	48	38	—	8.922	87	640.129	25				
30.775	15	3.500	—	447	27	431	10	1.458	18	—	—	11.665	30	326.677	—				
61.289	32	4.487	66	3.236	46	609	63	3.835	25	2.042	43	86.851	19	507.751	94				
22.371	75	1.632	33	858	42	1.154	—	187	—	22	08	39.487	10	242.712	68				
72.404	79	3.540	—	1.791	01	—	—	1.192	52	3.456	40	54.562	86	416.278	08				
22.699	10	800	—	702	86	—	—	—	—	4.525	—	73.083	28	149.226	53				
109.994	19	10.963	29	4.597	79	1.498	97	14.119	—	1.023	37	8.809	91	847.306	52				
41.170	08	4.009	49	1.917	89	2.100	76	1.100	—	—	—	72.666	87	381.065	09				
578.743	65	38.743	93	19.103	66	6.353	77	27.572	43	16.107	28	421.018	10	4.092.189	61				

*) Zaliczka dana Komitetowi Obwodowemu w Bielsku Podl. na rok 1936.

**) W tej sumie 31.206 zł 67 gr jako zwrot należności za rok 1934.

Osiągnięte dochody i rzeczywiste rozchody Zarządu Głównego w r. 1935 były mniejsze od preliminowanych o 220.249 zł 54 gr, natomiast w stosunku do osiągniętych w r. 1934 o 274.854 zł 85 gr większe.

Dochody Zarządu Głównego w roku 1935 wynosiły 1.343.066 zł 46 gr łącznie z saldem z r. 1934 — 2.075.182 zł 08 gr. Z przewidzianych 250.000 zł Ministerstwo W. R. i O. P. wpłaciło 200.000 zł; w stosunku do r. 1934 subwencja Ministerstwa zmniejszyła się o 110.000 zł. Wpłaty Komitetów Okręgowych i Koła Centralnego w sumie 580.322 zł 46 gr obejmują 25% dochodów Komitetów Okręgowych i całkowity dochód Koła Centralnego, które zgodnie z postanowieniami statutu przypadają do rozporządzenia Zarządowi Głównemu. Suma ta, jakkolwiek mniejsza od preliminowanej o 197.993 zł 54 gr, to jednak w stosunku do osiągniętej w r. 1934 jest większa o 83.972 zł 65 gr. Sprzedaż nalepek na podręczniki szkolne dała nadwyżkę w stosunku do preliminowanej kwoty o 37.845 zł 41 gr.

Rozchody Zarządu Głównego w r. 1935 wynosiły 1.416.392 zł 55 gr a z pozostałością na r. 1936 i kwotą, wyłożoną czasowo na komplety książek dla Komitetu Okręgowego w Katowicach (p. poz. 7 rozchodów) — 2.075.182 zł 08 gr. Mimo, że osiągnięta suma rozchodów była mniejsza od preliminowanej, Zarząd Główny wypłacił w całości Komitetom Okręgowym preliminowaną kwotę 1.300.000 na budowę szkół, zmniejszając wskutek tego wydatki na administrację oraz saldo na rok 1936. W stosunku do r. 1934 subwencje Zarządu Głównego dla Komitetów Okręgowych na budowę szkół zwiększyły się o 275.000 zł. Pozostałość gotówki do podziału między Komitety Okręgowe na rok 1936 łącznie z kwotą wyłożoną czasowo na komplety książek dla Komitetu Okręgowego w Katowicach wynosiły 658.789 zł 53 gr, t. j. o 211.791 zł 09 gr mniej niż preliminowano, a o 73.326 zł 09 gr mniej niż pozostałość gotówki na rok 1935.

Dochody i rozchody **Komitetów Okręgowych**, osiągnięte w r. 1935 były mniejsze od preliminowanych o 656.253 zł 78 gr a w stosunku do osiągniętych w r. 1934 większe o 252.558 zł 73 gr.

Dochody Komitetów Okręgowych w r. 1935 wynosiły 2.156.799 zł 27 gr a łącznie z saldem z 1934 r., subwencjami od Zarządu Głównego i zwrotami rat udzielonych pożyczek — 4.092.189 zł 61 gr.

Wpływy od Kół za materiały wartościowe były mniejsze o 659.572 zł 45 gr a od osiągniętych w r. 1934 o 306.361,63 zł mniejsze. Wpływy ze znaczków na świadectwa szkolne były mniejsze od preliminowanych o 133.952 zł 95 gr a w stosunku do osiągniętych w r. 1934 zmniejszyły się o 27.392 zł 03 gr. Znaczne zmniejszenie się wpływów od Kół w porównaniu z r. 1934 jest wynikiem poważnego zmniejszenia się liczby członków Towarzystwa, niezdolności młodzieży szkolnej, której z trudem przychodzi zakupuć raz w miesiącu cegielkę 5-groszową, oraz osłabienie pracy Kół w terenie. Niezdolność młodzieży jest również przyczyną małych wpływów ze znaczków na świadectwa szkolne.

Wpływy z „Tygodnia Szkoły Powszechnej” w stosunku do preliminowanych były większe o 128.099 zł 25 gr, w stosunku do osiągniętych w r. 1934 zwiększyły się o 242.391 zł 21 gr.

Rozchody Komitetów Okręgowych w r. 1935 wynosiły 3.092.427 zł 86 gr a łącznie z przelewami na rzecz Zarządu Głównego i saldem na rok 1936 — 4.092.189 zł 61 gr.

Poważną pozycję w rozchodach stanowią pożyczki i zasiłki bezzwrotne na budowę szkół, urządzenia i pomoce szkolne — 2.984.546 zł 79 gr. Suma ta jest mniejszą od preliminowanej na ten cel o 278.711 zł 21 gr, jednak w stosunku do r. 1934 zwiększyła się o 280.665 zł 28 gr. Wynagrodzenia personelu biur Komitetów wynosiły zaledwie 38.743 zł 93 gr, t. zn. mniej niż 1% rozchodów, wydatki kancelaryjne wynosiły 25.457 zł 43 gr, wydatki więc administracyjne łącznie z personalnymi wynosiły 64.201 zł 36 gr, t. zn. nieco więcej niż 1½% rozchodów. Pozostałość gotówki w Komitetach Okręgowych do rozporządzenia w sezonie budowlanym 1936 r. wynosiła 421.018 zł 10 gr w stosunku do salda na rok 1935 mniej o 199.463 zł 98 gr.

Majątek Towarzystwa w dniu 31 grudnia 1935 r.

Tablica Nr. 17.

Zarząd Główny i Okręgi		Gotówka		Pożyczki udzielone samorządom		Inne		Razem	
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
Zarząd Główny		658.789	53	—	—	2.750 *)	—	661.539	53
O k r ę g i	Brzeski	64.968	72	625.666	54	5.936	—	696.571	26
	Krakowski	8.922	87	962.700	—	—	—	971.622	87
	Lubelski	11.665	30	432.400	—	—	—	444.065	30
	Lwowski	86.851	19	543.200	—	1.800 *)	—	631.851	19
	Łucki (Wołyń)	39.487	10	368.550	40	—	—	408.037	50
	Poznański	54.562	86	387.000	—	—	—	441.562	86
	Śląski	73.666	22	—	—	—	—	73.666	22
	Warszawski	8.809	91	1.275.000	—	—	—	1.183.809	91
	Wileński	72.666	87	457.130	—	—	—	529.796	87
Razem		1.080.390	57	5.051.646	94	10.486	—	6.142.523	51

*) Papiery procentowe.

3. SKŁAD OSOBOWY ZARZĄDU GŁÓWNEGO
I GŁÓWNEJ KOMISJI REWIZYJNEJ I ORGANI-
ZACJA PRACY ZARZĄDU GŁÓWNEGO.

Zarząd Główny:

<i>Prezes</i>	Raczkiewicz Władysław, minister Spraw Wewnętrznych
<i>Wiceprezes</i>	Pieracki Kazimierz,
<i>Sekretarz</i>	Bugajski Stanisław, nacz. wydz. Min. W. R. i O. P.
<i>Skarbnik</i>	Nowak Jan, dyrektor Państw. Sem. Naucz. w Kielcach
<i>Członek Zarządu</i>	Kolanko Jan, prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego
" "	Dr. Mendys Michał, dyrektor Depart. Min. W. R. i O. P.
" "	Nowicki Zygmunt, rejent
" "	Siciński Michał, prezes Stowarzyszenia Chrześc. Naucz. Szk. Powsz.
<i>Zastępca czł. Zarz.</i>	Lelek Stefan, sędzia Sądu Apelacyjnego w Lublinie
" " "	Dr. Namysł Joachim, em. kurator Okręgu Szkolnego
" " "	Mgr. Zawadzki Stanisław, referendarz K. O. S. brzeskiego

Od stycznia b. r. Prezes Towarzystwa p. Minister Raczkiewicz, z powodu licznych zajęć, otrzymał na własne życzenie urlop, zastępstwo objął wiceprezes p. Kazimierz Pieracki.

Główna Komisja Rewizyjna:

<i>Przewodniczący</i>	Mgr. Drojanowski Wacław, dyrektor Biura Pers. w Min. Skarbu
<i>Członek</i>	Gładysz Michał, kier. publ. szk. powsz. w Warszawie
"	Załęski Zygmunt, radca Min. W. R. i O. P.
<i>Zast. czł. Kom. Rew.</i>	Rogiński Wacław, dyrektor Dyr. Lasów Państw. w Siedlcach
" " " "	Podurgiel Piotr, nauczyciel publ. szk. powsz. w Warszawie.

Wszystkie ważniejsze sprawy Towarzystwa były rozpatrywane i decydowane na posiedzeniach plenarnych Zarządu Głównego. Posiedzeń Zarządu Głównego było 7.

Przedmiotem rozważań i decyzji Zarządu Głównego były sprawy, omówione w części ogólnej niniejszego sprawozdania. Sprawy bieżące, nie wymagające decyzji Zarządu Głównego, załatwiało Biuro Zarządu. Kierownikiem Biura Zarządu był p. Stefan Majewski.

SKŁAD OSOBOWY ZARZĄDÓW I KOMISYJ REWIZYJNYCH KOMITETÓW OKRĘGOWYCH I KOŁA CENTRALNEGO.

Okrąg brzeski

<i>Prezes</i>	Dunin-Markiewicz Edward, poseł na Sejm
<i>Wiceprezes</i>	Winiarski Marjan, nacz. wydz. K. O. S.
<i>Sekretarz</i>	Mgr. Zawadzki Stanisław, referendarz K. O. S.
<i>Skarbnik</i>	Nowakowski Witold, urzędnik K. O. S.
<i>Członek Zarządu</i>	Łastowiecki Wacław, inspektor szkolny
" "	Nanowski Leon, dyrektor Gimn. Państw. w Brześciu.

<i>Członek Zarządu</i>	Sochacki Włodzimierz, naczelnik wydz. Polesk. Urz. Wojew.
<i>Zastępca czł. Zarz.</i>	Inż. Roth Wiktor, prezes Izby Rolniczej
<i>Przewodn. Kom. Rew.</i>	Politowski Bronisław, urzędnik Oddziału Banku Polskiego
<i>Członek</i>	" " Jahołkowski Władysław, urzędnik Oddz. Banku Polskiego
"	" " Pietkiewicz Ignacy, członek Izby Rzemieśl.

Okrąg krakowski

<i>Prezes</i>	Godecki Marjan Bronisław, kurator Okręgu Szkolnego
<i>Wiceprezes</i>	Kabaciński Władysław, naczelnik wydz. K. O. S.
<i>Sekretarz</i>	Baścik Michał, emeryt, kier. szk. powsz.
<i>Skarbnik</i>	Osiecki Ludwik, nacz. wydz. Urzędu Woj.
<i>Członek Zarządu</i>	Gdula Tadeusz, burmistrz miasta Chrzanowa i poseł na Sejm
"	" Lewicki Kazimierz, dyr. Gimn. Państw.
"	" Rychter Stanisław, inspektor szkolny
"	" Żórawski Witold, naczelnik wydziału Urzędu Wojew.
<i>Przewodn. Kom. Rew.</i>	Dr. Parylewicz Franciszek, prezes Sądu Apelacyjnego
<i>Członek</i>	" " Hollender Emil, dyr. Zakładów Bizmut.
"	" " Dr. Podkówka Emil, nacz. wydz. K. O. S.
<i>Zast. czł. Kom. Rew.</i>	Inż. Czaplicki Stanisław, architekt
" " " "	Ppłk. Wójcicki Aleksander, dyrektor Okręgowego Urzędu Wych. Fiz.

Okrąg lubelski

<i>Prezes</i>	Lelek Stefan, sędzia Sądu Apelacyjnego
<i>Wiceprezes</i>	Komornicka Janina, p. o. naczelnika wydz. K. O. S.
<i>Sekretarz</i>	Krupczak Leonard, inspektor szkolny
<i>Zastępca sekretarza</i>	Zajac Edward, naucz. gimn.

<i>Skarbnik</i>	Woźniak Aleksander, urzędnik Państw. Banku Rol. (ze stanowiska zrezygnował)
<i>Zastępca skarbnika</i>	Skirko Piotr, emer. naucz. szk. powsz.
<i>Członek Zarządu</i>	Drosio Franciszek, inżynier
"	Mazurkiewicz Józef, adwokat
<i>Przewodn. Kom. Rew.</i>	Kaczorowski Bolesław, inspektor szkolny
<i>Członek</i>	Chodziakiewicz Teofil, urzędnik poczt.
"	Dr. Maldenkernowa Klara

Okrąg lwowski

<i>Prezes</i>	Błażewski Henryk, nacz. wydz. K. O. S.
<i>Wiceprezes</i>	Jaworska Marja, wizytatorka szkół
<i>Sekretarz</i>	Mgr. Lasiota Stanisław, radca K. O. S.
<i>Zastępca sekretarza</i>	Honc Andrzej, kierownik szk. powsz. w Chłopach
<i>Skarbnik</i>	Żychiewicz Emil, dyrektor „Książnicy Atlas”
<i>Członek Zarządu</i>	Bembnowicz Wacław, prokurent „Książnicy Atlas”
"	Koestlich Roman, nacz. wydz. K. O. S.
"	Plk. Widacki Stanisław, prezydent miasta Tarnopola
<i>Zastępca czł. Zarz.</i>	Beń Bazyli, kierownik szk. powsz. im. Szaszkiewicza
"	Królik Antoni, kierownik szk. powsz. w Stryju
"	Mgr. Pachorek Tadeusz, inspektor szkolny
<i>Przewodn. Kom. Rew.</i>	Dr. Uhma Stefan, dyrektor M. K. K. O. we Lwowie
<i>Członek</i>	Dybczak Stefan, nacz. wydz. K. O. S.
"	Dr. Tomanek Franciszek, dyrektor Szkoły Handl. T. S. H.
<i>Zast. czł. Kom. Rew.</i>	Mgr. Albert Ignacy, naucz. szk. powsz.
"	Dr. Chelińska Marja, przełożona Semin. Naucz. żeńsk.

Okrąg łucki

<i>Prezes</i>	Czystowski Jan, nacz. wydz. K. O. S.
<i>Wiceprezes</i>	Kański Adam, starosta powiatowy
<i>Skarbnik</i>	Godlewski Zygmunt, rejent
<i>Sekretarz</i>	Krzemień Józef, kierownik szk. powsz.
<i>Członek Zarządu</i>	Bura Nikita, poseł na Sejm
"	Eymontt Witold Cezary, nacz. wydz. K.O.S.
"	Grochowski Roman, nacz. wydz. Urzędu Wojew.
"	Panek Stanisław, inspektor szkolny
"	Wołk Stanisław, prezydent m. Równego
<i>Zastępca czł. Zarz.</i>	Kędziński Stanisław, kierownik szk. powsz.
"	Schön Adolf, wizytator szkół
<i>Przewodn. Kom. Rew.</i>	Turczyński Feliks, dyrektor K. K. O.
<i>Członek</i>	Buczowski Włodzimierz, kierownik szk. specjalnej
"	Skrypnik Stefan, poseł na Sejm
<i>Zast. czł. Kom. Rew.</i>	Dr. Flaszner Dawid, dyrektor gimn.
"	Szempliński Tadeusz, dyrektor Banku Gosp. Krajowego

Okrąg poznański

<i>Prezes</i>	Dr. Runge Stanisław, rektor Uniwersyt.
<i>Wiceprezes</i>	Glinicki Stefan, nacz. wydz. K. O. S.
<i>Sekretarz</i>	Jeszke Stefan, radca K. O. S.
<i>Skarbnik</i>	Lachowicz Adam, nacz. wydz. K. O. S.
<i>Członek Zarządu</i>	Dr. Jerzykowski Zbigniew, starosta powiatu poznańskiego
"	Ks. Dr. Piotrowski Czesław, dyr. Pryw. Gimn. w Poznaniu
"	Dr. Spereżyński Władysław, insp. szkolny
"	Inż. Zakrzewski, dyrektor
<i>Zastępca Czł. Zarz.</i>	Ikert Bronisław, kier. szkoły w Poznaniu
"	Kopeć Michał, prezes Okr. Związku Naucz. Polsk.

Zastępca czł. Zarz. Mencil Józef, radca Mag. m. Bydgoszczy
Przewodn. Kom. Rew. Kajetanowicz Antoni, płk. W. P.
Członek „ „ Ks. Dudziński, proboszcz z Ujścia
 „ „ „ Leja Józef, inspek. szkolny w Grudziądzu
Zast. czł. Kom. Rew. Kasior Franciszek, prof. gimn. w Lesznie
 „ „ „ „ Seib Tadeusz, inspek. szkolny w Toruniu

Okrąg śląski

Prezes Dr. Kupeczyński Tadeusz, kurator Okręgu Szkolnego
Wiceprezes Grzesik Karol, marszałek Sejmu Śląskiego
Sekretarz Kłapowa Marta, przewodn. T-wa Polek
Skarbnik Zajchowski Zygmunt, kierownik szkoły
Członek Zarządu Dr. Bernacki Mieczysław, sędzia okręg. w Katowicach
 „ „ Dobrowolski Józef, urzędnik wojewódzki
 „ „ Dr. Jarosz Tadeusz, starosta w Pszczynie
 „ „ Jędrzejek Kazimierz, urzędn. wojewódzki
 „ „ Pszczółka Paweł, wizytator szkół
Przewodn. Kom. Rew. Kowalczyk Jan Jakób, senator
Członek „ „ Baron Brunon, inspektor szkolny
 „ „ „ Grzesiewski Władysław, prezes Związku Księgarzy

Okrąg warszawski

Prezes Ambroziewicz Wiktor, dyrektor Państw. Gimn. im. St. Batorego w Warszawie
Wiceprezes Chrościcki Bronisław, prezes Oddziału Grodzkiego Zw. Naucz. Polskiego
Sekretarz Inż. Kunstetter Bohdan, radca Min. W. R. i O. P.
Zastępca sekretarza Pokrzywa Franciszek, zast. insp. szkoln.

Skarbnik Górecki Ignacy, nacz. wydz. K. O. S.
Zastępca skarbnika Dzierżyński Ignacy, okręgowy wizytator szkół
Członek Zarządu Dr. Dąbrowski Jan, dyr. Gimn. Męsk. Tow. J. Zamoyskiego w Warszawie
 „ „ Staszewski Kazimierz, kier. Publ. Szk. Powsz. Nr. 51 w Warszawie
 „ „ Worobczuk Adam, prezes Okręgu Warsz. Zw. Naucz. Polskiego
Zastępca czł. Zarz. Kaczyński Stanisław, dyr. Państw. Gimn. im. B. Prusa w Skierniewicach
 „ „ „ Wasilewski Tomasz, kierownik Publ. Szk. Powsz. w Łodzi
Przewodn. Kom. Rew. Koperkiewicz Adam, burmistrz miasta Ciechanowa
Członek „ „ Czapczyński Tadeusz, dyr. Gimn. Żeńsk.
 „ „ „ Radwański J.

Okrąg wileński

Prezes Dr. Staniewicz Witold, rektor Uniwersyt. Stefana Batorego
Wiceprezes Babiński Stefan, nacz. wydz. K. O. S.
Sekretarz Gryglewski Wiktor, wizytator szkół
Skarbnik Lachowicz Jan, wizytator szkół zawod.
Członek Zarządu Biernacki Marjan, dyrektor P. K. O.
 „ „ Hillerowa Marja, radna miejska
 „ „ Kamiński Władysław, poseł na Sejm
 „ „ Łyszczarczyk Leon, kierownik szk. pow.
Przewodn. Kom. Rew. Kodź Stanisław, redaktor
Członek „ „ Rogowski Stanisław, inspektor szkolny
 „ „ „ Steinowa Wanda, kierown. szk. powsz.
Zast. czł. Kom. Rew. Królikowski Eugenjusz, kierownik szk. powsz.
 „ „ „ „ Piotrowski M., rejent w Słonimie

Koło Centralne

<i>Prezes</i>	Nakonecznikow - Klukowski Bronisław, wojewoda warszawski
<i>Wiceprezes</i>	Jaroszewicz Władysław, komisarz Rządu na m. st. Warszawę
<i>Sekretarz</i>	Bromirski Wacław, min. wizytator szkół
<i>Skarbnik</i>	Filipowicz Tadeusz, sekr. rach. w Minist. W. R. i O. P.
<i>Członek Zarządu</i>	Mendysowa Janina
<i>Zastępca czł. Zarz.</i>	Eckert Ludwik, minist. wizytator szkół
<i>Przewodn. Kom. Rew.</i>	Stamirowski Kazimierz, prezes Banku
<i>Członek</i> <i>„</i> <i>„</i>	Nowak Andrzej, naczelnik wydz. w Min. W. R. i O. P.
<i>„</i> <i>„</i> <i>„</i>	Szpotański Tadeusz
<i>Zast. czł. Kom. Rew.</i>	Mączyński Zdzisław, nacz. wydz. w Min. W. R. i O. P.

4. SPRAWOZDANIE GŁÓWNEJ KOMISJI REWIZYJNEJ.

Sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej obejmuje okres od 31. V. 1935, t. j. od pierwszego posiedzenia po Walnem Zgromadzeniu Delegatów Towarzystwa do dnia 31. III. 36 r. oraz badanie szczegółowe rachunkowości Towarzystwa za okres od 1. I. 35 do 31. XII. 35 r.

W okresie sprawozdawczym pozostawał Zarząd Główny w żywym kontakcie z różnymi organizacjami społeczno-oświatowymi i władzami tak szkolnymi jak i administracji ogólnej Państwa — przez osobistą styczność reprezentantów Towarzystwa.

Zakreślony na rok 1935 plan pracy Towarzystwa obejmować miał 4 kierunki: a) organizacyjny, b) finansowy, c) propagandowy i d) budownictwa szkolnego oraz zaopatrywania szkół w urządzenia i pomoce naukowe.

Sprawy objęte planem pracy omawiano na zebraniach Wydziału Wykonawczego Zarządu Głównego w dniach 31. V. i 5. VI. 1935 r. oraz na posiedzeniach Zarządu Głównego, który zbierał się w okresie sprawozdawczym 7 razy (14. VI., 5. IX., 2. XII., 30. XII. 1935 r. i 21. I., 29. I. i 31. III. 1936 r.).

W dniu 29. I. 1935 r. zwołał Zarząd Główny Zjazd Delegatów Obwodów do Warszawy. Głównym celem było wydanie opinii w sprawie uruchomienia przez Towarzystwo instytucji wydawniczej. Zjazd wypowiedział się w tej sprawie pozytywnie, proponując na ten cel 200.000 zł.

W zakresie organizacyjnym dawał się odczuwać brak źródła, w którym każdy pracownik mógłby znaleźć gotową wskazówkę w trudniejszych sprawach organizacyjnych. Ten brak uzupełniono wydaniem instrukcji, którą rozesłano do wszystkich komórek organizacyjnych.

Sprawa wciągnięcia do organizacji w większej niż dotąd ilości czynnika społecznego pozaszkolnego, przewijała się na posiedzeniach Zarządu Głównego dość często.

Kontrola prac i posunięć organizacyjnych została w planie pracy uznana za ważny postulat — o kontroli tej jednak, która niezawodnie się odbywała, nie mówi żaden protokół Zarządu Głównego.

Nakreślony plan stworzenia Kół Uczestników został wykonany przez powierzenie tej sprawy oddzielnej sekcji Zarządu Głównego.

Na posiedzeniu Zarządu Głównego dnia 5. IX. 1935 r. utworzono Sekcję Propagandową i Pomocy Naukowych.

Celem uwidocznienia prac Sekcyj należałoby w przyszłości zamieszczać sprawozdania ich referentów w protokołach Zarządu Głównego.

Duży nacisk organizacyjny położył Zarząd Główny w okresie sprawozdawczym na „Tydzień Szkoły Powszechnej”, którą to akcję słusznie związał z propagandą Towarzystwa i jego efektami kasowymi. Ze sprawozdania w protokóle Zarządu Głównego wynika, że finansowo „Tydzień Szkoły Powszechnej” dał 563.834 zł, co w porównaniu z rokiem poprzednim daje efekt w wysokości 242.000 zł więcej.

Na szeregu zebrań Zarządu Głównego omawiano sprawy budownictwa szkolnego, zaopatrzenia szkół w pomoce szkolne, kompletowania bibliotek szkolnych, zasady subwencjonowania i podziału sum, przeznaczonych na subwencje. Zastanawiano się również nad sprawą uruchomienia instytucji wydawniczej przy Zarządzie Głównym, którą to sprawę przekazano do ostatecznej decyzji Walnego Zgromadzenia Towarzystwa.

Ogólnie biorąc z planu pracy, zakreślonego na rok 1935, nie pominął Zarząd Główny żadnej dziedziny, z tem jednak, że niektóre działy tej pracy były opracowane szczegółowiej niż inne.

W związku ze sprawozdaniem rachunkowym i bilansem za rok 1935, Główna Komisja Rewizyjna zbadała szczegółowo wszystkie pozycje przychodów oraz rozchodów w Dzienniku i porównała je z dowodami i ich załącznikami, przyczem

stwierdziła, że Bilans Zarządu Głównego w dniu 31 grudnia 1935 r. wykazuje całkowitą zgodność, z zapisami w księgach i z odpowiednimi dokumentami.

Badając poszczególne pozycje Bilansu na dzień 31 grudnia 1935 r. stwierdzono co następuje:

Aktywa Bilansu Zarządu Głównego.

Ruchomości:

1) biblioteka	zł	135.22
2) różne drobne	„	91.—
razem:	zł	226,22

Środki płatnicze:

1) gotówka w kasie PKO	zł	2,03
2) na koncie czek. Nr. 3939	„	6.209,02
3) na książeczce wkładowej Nr. 83506		
umiejscowionej oprocentowanej	„	607.079,98
razem:	zł	613.291,03

Papiery procentowe:

Obligacje 6% Pożyczki Narodowej pochodzące z ofiar	zł	2.750,—
Obligacje te znajdowały się:		
a) w kasie Zarządu Głównego na sumę	„	2.250,—
b) w Komit. Okręg. we Lwowie do dyspozycji Zarz. Główn.	„	500,—
do dnia kontroli Komitet powyższy nadesłał do Zarz. Główn. oblig. na	„	50,—

Dłużnicy.

Wykazana w aktywach bilansu suma zł 1.653.417,34 składa się:

a) z wyłożonej przez Zarz. Główn. za komplety książek dla Komitetu Okręgowego w Katowicach sumy zł. 45.498,50 (zwróconej w styczniu 1936 r.)

b) pozostała suma „ 1.607.918,84 stanowi jedynie książkowe saldo rozrachunku z Komitetami Okręgowymi z tytułu obciążenia Komitetów przez Zarząd Główny za dostarczone druki wartościowe i aktywem rozporządzalnym w dosłownym znaczeniu nie jest, gdyż na tę sumę druki wartościowe łącznie z 75% przypadającymi dla Komitetów będą rozprzedane w przyszłości stopniowo.

Rzeczywiście rozporządzalnym aktywem dla Zarządu Głównego są następujące należności gotówkowe od Komitetów Okręgowych za sprzedane już do dnia 31.XII. 1935 r. druki, względnie osiągnięte wpływy, w których Zarząd Główny ma należyty udział i których wykaz sporządzono na podstawie nadsyłanych do Zarządu Głównego przez Komitety Okręgowe miesięcznych sprawozdań, w myśl instrukcji, a mianowicie:

Komitet Okręgowy w Brześciu	zł 11.218,90
„ „ „ Krakowie	„ 17.903,08
„ „ „ Lublinie	„ 2,50
„ „ „ Lwowie	„ 3.601,52
„ „ „ Poznaniu	„ 26.356,36
„ „ „ Równem	„ 1.859,66
„ „ „ Warszawie	„ 30.807,76
„ „ „ Wilnie	„ 2.333,78

razem: zł 94.083,56

nadto należność od Komitetu Okr. w Katowicach za książki zł 45.498,50

ogółem: zł 139.582,06

Remanenty:

wykazana w aktywach bilansu suma zł 16.459,49 stanowi pozostałość druków wartościowych w dniu 31 grudnia 1935 r. według istotnych kosztów druku.

Pasywa Bilansu Zarządu Głównego.

Fundusz Zarządu Głównego:

wykazana w bilansie suma zł 2.491.487,86 stanowi fundusz właściwy w wysokości „ 883.569,02 oraz równowartość książkowego salda wynikłego z rozrachunków z Komitetami za dostarczone druki wartościowe na dłużnikach co wynosi 3/4 „ 1.607.918,84

Wierzyciele:

Ministerstwo Poczty i Telegrafów „ 15.000,—

Suma ta stanowi należność Ministerstwa Poczty i Telegrafów za czynność urzędów pocztowych przy rozprzedaży nalepek na podręczniki szkolne.

Majątek T. P. B. P. S. P.

Ze względu na brak ogólnego bilansu Towarzystwa można ustalić stan majątkowy, jedynie tylko fragmentarycznie. Na podstawie rocznych sprawozdań Zarządu Głównego i Komitetów Okr. ustalono stan na dzień 31 grudnia 1935 r. na sumę 6.142.523,51 składającą się:

z gotowizny zł 1.080.390,57
z pożyczek udzielonych samorządom „ 5.051.646,94
z innych (papiery procentowe i t. p.) „ 10.486,—

Niedobór za rok 1935.

Wykazany w bilansie Zarządu Gł. niedobór za rok 1935 pokryty został z funduszu Towarzystwa (Zarz. Gł.), który

wobec tego zmniejszy się z wykazanej kwoty zł 2.491.487,86 do sumy zł 2.270.525,37, to jest o sumę niedoboru stanowiącą zł 220.962,49, którą obciążony zostanie fundusz Zarz. Gł. w 1936 r., t. j. po udzieleniu przez Walne Zgromadzenie absolutorjum za 1935 r.; w szczególności zaś pokrycie niedoboru nastąpiło wskutek zmniejszenia się aktywów bilansu w 1935 r. w porównaniu do roku 1934, a mianowicie:

Gotowizna i papiery procentowe o	zł 116.724,59
Dłużnicy i wierzyciele o	„ 115.810,81
Inne o	„ 874,26

razem zmniejszyły się aktywa o zł 233.409,66

Ponieważ jednocześnie niektóre aktywa zostały powiększone, a mianowicie:

remanenty o	zł 12.220,95
ruchomości o	„ 226,22

razem zwiększyły się aktywa o zł 12.447,17

czyli netto zmniejszenie wynosi zł 220.962,49.

Rejestracja członków.

Liczba członków zwyczajnych Towarzystwa za 1935 r. w porównaniu z rokiem 1934 zmniejszyła się o 36.501 osób, t. j. z 269.270 na dzień 31 grudnia 1934 r. spadła do 232.769 osób na dzień 31 grudnia 1935 r.

Uczestników Towarzystwa przybyło w 1935 r. 599.889, przyczem zaznaczyć należy, że w 1934 r. uczestników nie ubyło.

Preliminarz Zarządu Głównego za 1935 r.

Przechodząc skolei do sprawy wykonania preliminarza budżetowego Zarządu Gł. za 1935 r. ustalono, że wpływy osiągnię-

te za 1935 r. były mniejsze od preliminowanych o sumę zł 220.249,54. Przyjmując jednakże pod uwagę, że wpływy ze sprzedaży nalepek były większe od preliminowanych o zł 37.845,41, oraz że dopływ ze sprzedaży cegiełek w sumie zł 2.446,10 i inne w sumie zł 1.202,80, nie były wcale preliminowane, przeto wpłynęło mniej w stosunku do preliminarza o zł 261.743,85. Po stronie wydatków oszczędności w stosunku do sum preliminowanych wynoszą łączną sumę zł 8.457,45, w szczególności zaś zaoszczędzono:

na wydatkach administracyjnych	zł 1.070,55
„ kosztach druku materiałów wartościowych	„ 4.194,62
„ „ druków bezwartościowych, jak instrukcja, statuty i t. d.	„ 2.960,63
„ „ związanych z organiz. II Tygodnia Szk. Powsz.	„ 209,10
„ innych wydatkach	„ 22,55

Pomimo niewykonania budżetu po stronie dochodów o zł 220.249,54 dotacja na budownictwo szkolne nie została zmniejszona, wynosi ona zł 1.300.000, t. j. tyle, ile było preliminowane.

Stan kasy.

Księgi kasowej w Zarządzie Głównym nie prowadzi się. Na wydatki bieżące podejmowane są z konta czekowego Nr. 3939 Zarządu Gł. odpowiednie sumy, które wyliczane są na podstawie periodycznie sporządzanych raportów z dołączeniem usprawiedliwiających dokumentów. Raporty te zostały przy kontroli sprawdzone i odchyleni żadnych przy wyliczaniu się w ten sposób nie stwierdzono. Jednocześnie sprawdzono stan gotówki jaka była w dniu 24 kwietnia b. r.

W kasie ustalono i sprawdzono stan kasy w tym dniu w sumie zł 181,80.

Magazyn.

Kontrola magazynu zawarta jest w trzech tomach, a mianowicie:

Tom I wszystkie druki wartościowe za wyjątkiem nalepek na podręczniki szkolne,

„ II nalepki na podręczniki szkolne,

„ III druki zwykłe.

Sprawdzono z księgami magazynowymi stan druków wartościowych i porównano ten stan z bilansem. Odchyień niema. Zapisy prowadzone są bieżąco.

Kontrola magazynu dokonywana jest periodycznie. W roku bieżącym, t. j. do dnia kontroli, sprawdzono magazyn dwa razy.

Znajdujące się w magazynie nalepki na podręczniki szkolne z roku szkolnego 1934/35 w ilości sztuk 5.291.792 (10-groszowe), jako podlegające wycofaniu, należałoby komisyjnie zniszczyć, gdyż zajmują dużo miejsca.

Kartoteka.

Kontrola druków wartościowych wysłanych do urzędów pocztowych oraz do księgarni ujęta jest w kartotece, prowadzona jest bieżąco i zastrzeżeń nie następuje.

Księgi buchalteryjne, magazynowe oraz kartoteka prowadzone są czysto i porządnie. Księgowanie nie zalega.

W wyniku dokonanych badań Główna Komisja Rewizyjna stwierdza, iż:

1) w celu dokładnego ustalenia stanu majątkowego Towarzystwa obejmującego między innymi pożyczki udzielone samorządom na budowę szkół, papiery procentowe i t. p. — należy obok sprawozdań rocznych Zarządu Gł. sporządzać pełne, ogólne bilanse Towarzystwa,

2) w sprawozdaniach rachunkowych należy wyodrębnić pozycję wpływów ze składek członkowskich,

3) pozostawienie Komitetom Okręgowym zupełnej swobody w akcji popierania budowy publicznych szkół powszechnych nie jest właściwe, w konsekwencji bowiem tej swobody jedne komitety, nawet w okolicach zamożnych, dają wysokie zasiłki, inne zaś, nawet ubogim gminom, wyłącznie pożyczki, ustalenie zatem jednolitych (nawet elastycznych) zasad umożliwiłoby prowadzenie bardziej konsekwentnej polityki finansowania inwestycji szkolnych,

4) w celu zdobycia na konieczną administrację środków, nie pochodzących ze składek, należałoby pożyczki dla samorządu oprocentować nie wyżej wszakże niż jeden od stu,

i wnosi w związku z bardzo owocną i skuteczną pracą Zarządu Głównego T. P. B. P. S. P. o udzielenie Zarządowi absolutorjum.

Warszawa, dnia 7 maja 1936 roku.

Przewodniczący Głównej Komisji Rewizyjnej:

(—) *Mgr. Wacław Drojanowski*

Członkowie:

(—) *Michał Gładysz*

(—) *Zygmunt Załęski*

(—) *Wacław Rogiński*

5. PLAN PRACY NA ROK 1936.

Akcja Towarzystwa w r. 1936 winna rozwijać się nadal w następujących kierunkach: a) organizacyjnym, b) finansowym, c) propagandowym, d) budownictwa szkolnego i zaopatrywania szkół w urządzenia szkolne i pomoce naukowe.

Akcja w zakresie organizacyjnym.

Nakreślony plan pracy na rok 1935 nie został jeszcze wykonany. Wszystkie postulaty, które tam wysunięto, są nadal aktualne.

Przedewszystkiem należy uporządkować i wzmocnić aparat organizacyjny. Musimy usprawnić pracę we wszystkich komórkach organizacyjnych, przedewszystkiem zaś w Kołach, które bezpośrednio oddziałują na społeczeństwo i zasilają Towarzystwo funduszami, Komitety Obwodowe, które nie wykazują niezbędnej aktywności należy zreorganizować. Należy baczyć, aby Koła i Komitety Obwodowe załatwiały wszystkie sprawy możliwie dokładnie i terminowo, a tem samem zwolniły komórki nadrzędne od przesyłania ciągłych ponagleń i wyjaśnień. Koła i Komitety nie mogą wprowadzać żadnych dodatkowych czynności administracyjnych, nieprzewidzianych instrukcją, raczej powinny dążyć do uproszczenia administracji Towarzystwa, przedkładając Zarządowi Głównemu odpowiednie wnioski. Na podstawie nadesłanych wniosków obowiązująca instrukcja będzie w październiku b. r. poddana rewizji.

W Kołach musimy położyć nacisk na dokładną ewidencję członków, regularne zbieranie składek, na ewidencję i sprzedaż materiałów wartościowych. Obniżenie rocznej składki człon-

kowskiej z 4 zł na 2 zł powinno się przyczynić do zwiększenia liczby członków i regularnego wpłacania przez nich składek. Ważny postulat, aby do pracy w Towarzystwie wciągać w większym niż dotychczas stopniu czynniki społeczne pozaszkolne, winien stać się w b. roku naczelnym hasłem Towarzystwa.

Celem usprawnienia pracy organizacyjnej Zarządy Komitetów Okręgowych winny przeprowadzić w b. roku kontrolę pracy wszystkich Komitetów Obwodowych oraz wybranych przez siebie Kół, zaś Komitety Obwodowe winny zorganizować na swoich terenach kontrolę pracy Kół. Do przeprowadzenia kontroli winien być powołany czynnik społeczny i nauczycielstwo. Kontrola nie może mieć charakteru urzędowego, dlatego też nie powinna być przeprowadzana przez zwierzchników osób, pracujących w Kołach i Komitetach.

Na podstawie sprawozdań, nadsyłanych przez Komitety Okręgowe, należy przypuszczać, że cele Szkolnych Kół Uczestników nie wszędzie są pojmowane we właściwy sposób. Zadaniem tych Kół, jak głosi regulamin, jest *propaganda wśród młodzieży szkolnej i najbliższego otoczenia hasła Towarzystwa, przysparzanie Kołu nowych uczestników, wspomaganie funduszu budowy szkół, oraz pomoc szkołom powszechnym w zaopatrywaniu w pomoce naukowe i urządzenia szkolne*, a więc zadanie tych Kół jest nieco szersze, niż zbieranie składek od uczestników. Przy organizowaniu Szkolnych Kół Uczestników chodzi przede wszystkim o osiągnięcie pewnych wyników wychowawczych przez realizowanie hasła *pomoc młodzieży dla młodzieży*. Przyjmując zasadę, że na terenie każdej niemal szkoły powinno powstać Szkolne Koło Uczestników, należy baczyć, aby Koło to posiadało istotną treść a nie ograniczało się jedynie do ściągania od uczestników składek.

Należy dążyć, aby do Towarzystwa wciągać w charakterze uczestników również młodzież pozaszkolną, dlatego byłoby rzeczą wskazaną nawiązać kontakt z organizacjami młodzieżowymi.

Akcja w zakresie finansowym.

Aby nie dopuścić do pogorszenia się w b. roku stanu finansowego Towarzystwa, musimy rozpocząć żywszą akcję w kierunku gromadzenia funduszy. Ponieważ pozostałość gotówki z r. 1935 w Komitetach Okręgowych zmniejszyła się w stosunku do pozostałości z r. 1934 blisko o 200.000 zł, należy zrobić duży wysiłek, aby dochody Towarzystwa utrzymały się w wysokości dochodów, otrzymanych w r. 1935. Wprawdzie preliminujemy w rozchodach większą sumę niż w r. 1935 na budowę szkół, urządzenia i pomoce naukowe, jednak wskutek tego pozostałość gotówki na rok 1937 zmniejszy się prawie o dalsze 200.000 zł, zachodzi więc obawa, że wiosenny sezon budowlany w r. 1937 zastanie nas z nieznaczną sumą gotówki. Musimy czynić wysiłki, aby dochody rzeczywiste przewyższyły preliminowane o sumę, któraby pozwoliła rozpocząć wiosenny sezon budowlany w r. 1937 z gotówką nie mniejszą od obecnie posiadanej. Zwrócić również należy uwagę, że przy pomocy sum, które Towarzystwo rozporządza, nie możemy zrealizować nawet w 50% naszego planu budowlanego (w ciągu 15 lat winno się oddawać do użytku szkolnego rocznie 3000 izb).

W związku z powyższym nakreślony w r. 1935 plan akcji finansowej zostaje nadal aktualny. Konieczną jest więc rzeczą wzmożenie dochodów ze źródeł, z których w obecnej chwili czerpiemy i wyszukiwanie nowych źródeł dochodów, w szczególności należy: a) starać się zwiększyć liczbę członków zwyczajnych i czuwać nad regularnym wpłacaniem składek, b) starać się zwiększyć liczbę członków dożywotnich, w tym celu zachęcać do przystępowania do Towarzystwa wszystkie instytucje, działające na terenie Okręgu, c) czuwać, aby w każdej szkole powstały Koła Uczestników i aby cała młodzież do Kół tych wstąpiła, d) czuwać nad przeprowadzaniem przez samą młodzież kontroli nalepek na podręcznikach szkolnych, e) każdą uroczystość państwową, czy też specjalnie szkolną, zużytkować dla wzmożonej sprzedaży cegiełek, jeżeli nie publicznej, to przynajmniej w obrębie instytucji, f) przygotować dość wcześniej „Tydzień Szkoły Powszechnej” i rozwinąć jaknaj-

szerszą akcję celem zebrania większych funduszków, g) rozwinąć z początkiem roku szkolnego i w „Tygodniu Szkoły Powszechnej” jaknajszerszą akcję sprzedaży wywieszek, przede wszystkim w tych sklepach, w których młodzież zaopatruje się w materiały.

Akcja w zakresie propagandowym.

Akcja propagandowa, prowadzona dotychczas miała raczej charakter dorywczy, planowo zorganizowana była tylko w związku z „Tygodniem Szkoły Powszechnej”. Nie umieliśmy dotąd skutecznie przeciwdziałać nieprzychylnym głosom prasy, ani też odpierać niesłusznych zarzutów, które szkodziły Towarzystwu. Istnieje więc potrzeba zorganizowania przy każdym Komitecie Okręgowym komisji propagandowej, której obowiązkiem będzie stale informować społeczeństwo o postępach akcji Towarzystwa i odpierać niesłuszne zarzuty, stawiane przez czynniki nieodpowiedzialne. Radio, prasa i t. p. winny być przy każdej sposobności wykorzystane.

Akcja w zakresie budownictwa szkolnego i zaopatrywania szkół w urządzenia i pomoce naukowe.

Towarzystwo musi nadal otaczać specjalną opieką akcję budowlaną. Akcję tę należy prowadzić w najściślejszym porozumieniu z Kuratorjami Okręgów Szkolnych. Przy udzielaniu pożyczek i zasiłków bezzwrotnych pierwszeństwo należy przyznawać tym gminom, na terenie których budowa okaże się niezbędna, a ludność wykaże duży wysiłek w postaci robocizny lub świadczeń materialnych. Udzielanie zasiłków bezzwrotnych winno być ograniczone do minimum i możliwe jedynie w wypadku istotnej niezdolności ludności danej gminy. Pożyczki i zasiłki bezzwrotne mogą być udzielane tylko na budowę szkół planowanych oszczędnie, przyczem jako kryterjum należy przyjmować oszczędnościowe normy, ustalone przez Ministerstwo W. R. i O. P. Ponieważ, jak zaznaczono w sprawozdaniu, Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych będzie sprzedawało gminom drewno na budowę szkół na warunkach ulgowych, Zarządy

Komitatów winny specjalnie zainteresować tą sprawą samorządy wiejskie i przychodzić im z pomocą w częściowym przynajmniej pokryciu pierwszej raty (10% ogólnej należności za drewno).

Według planów, nadesłanych przez Komitety Okręgowe, przewiduje się w b. roku wykończenie i oddanie do użytku 355 budynków szkolnych, w tem 1147 izb lekcyjnych, oraz dalsze prowadzenie budowli i rozpoczęcie 604 nowych budynków szkolnych, w tem 1903 izb lekcyjnych; nadto przewiduje się wykończenie i oddanie do użytku 166 mieszkań dla nauczycieli, dalsze prowadzenie budowli i rozpoczęcie 231 mieszkań. Liczby te, gdy chodzi o budowę drewnianych szkół, na skutek wspomnianej wyżej ulgowej sprzedaży drewna przez Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych, winny być odpowiednio zwiększone.

W b. roku Zarząd Główny zamierza podjąć na większą skalę akcję zaopatrywania szkół powszechnych w pomoce naukowe, w szczególności w biblioteki, w tym celu projektuje się powoływanie do życia przy Zarządzie Głównym odpowiedniej instytucji, która by zajęła się scentralizowaniem zakupów i po ulgowych cenach na żądanie Komitetów Okręgowych zaopatrywała szkoły w pomoce naukowe, a w szczególności w książki do bibliotek. Zadaniem tej instytucji będzie również czynienie starań o zdobycie odpowiedniej liczby bezpłatnych podręczników dla niezamożnej młodzieży szkół powszechnych.

Na bieżący rok preliminuje się na urządzenia szkolne i pomoce naukowe ogólną sumę 368,200 zł.

Załączone tablice (N-ry 18-19) szczegółowo ilustrują plan akcji budowlanej Towarzystwa i zaopatrywania szkół w urządzenia i pomoce naukowe.

Plan budowy szkół powszechnych w 1936 r.

Tablica Nr. 18.

86

a) wykończenie budowli rozpoczętych

L. p.	O k r ą g	Liczba budynków szkolnych			Liczba izb lekcyjnych		Liczba mieszcz. dla nauczycieli			Przewidywany ogólny koszt budowy w 1936 r.	Projektowana pomoc Towarzystwa	
		murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	murow.	drewn.	razem		pożyczki	zasiłki bezzw.
1	Brzeski	18	31	49	91	109	200	26	38	350.000	82.000	23.000
2	Krakowski	66	22	88	202	49	251	27	6	1.200.000	299.000	6.000
3	Lubelski	25	19	44	109	59	168	6	4	256.500	120.600	—
4	Lwowski	34	36	70	117	53	170	11	20	632.301	115.200	1.000
5	Łucki (Wołyń)	13	30	43	54	68	122	4	21	421.991	97.750	5.000
6	Poznański	4	—	4	17	—	17	—	—	241.500	21.000	13.000
7	Warszawski	24	6	30	134	13	147	—	—	660.000	176.000	—
8	Wileński	5	22	27	14	58	72	2	1	195.800	89.500	—
Razem		189	166	355	738	409	1147	76	90	3.958.092	1.001.050	48.000

b) dalsze prowadzenie rozpoczętych budowli i nowe budowle

L. p.	O k r ą g	Liczba budynków szkolnych			Liczba izb lekcyjnych		Liczba mieszcz. dla nauczycieli			Przewidywany ogólny koszt budowy w 1936 r.	Projektowana pomoc Towarzystwa	
		murow.	drewn.	razem	murow.	drewn.	murow.	drewn.	razem		pożyczki	zasiłki bezzw.
1	Brzeski	23	41	64	58	86	144	40	57	962.100	198.000	47.000
2	Krakowski	53	22	75	230	35	265	5	5	800.000	231.000	—
3	Lubelski	68	52	120	361	140	501	16	14	1.464.900	80.000	—
4	Lwowski	73	64	137	180	124	304	27	20	940.714	255.600	1.050
5	Łucki (Wołyński)	29	41	70	97	88	185	11	22	688.998	96.750	5.000
6	Poznański	12	—	12	73	—	73	4	—	993.000	226.000	41.000
7	Warszawski	62	12	74	254	50	304	—	—	1.672.800	454.500	—
8	Wileński	13	39	52	38	89	127	1	9	618.505	188.000	—
Razem		333	271	604	1291	612	1903	104	127	8.141.017	1.729.850	94.050

87

Planowana pomoc Towarzystwa na urządzenia szkolne
i pomoce naukowe w roku 1936.

Tablica Nr. 19.

L. p.	O k r ą g	Urządzenia szkolne		Pomoce naukowe	
		pożyczki	zasiłki bezzwr.	pożyczki	zasiłki bezzwr.
		zł	zł	zł	zł
1	Brzeski	—	—	—	25.000
2	Krakowski	17.000	—	8.000	8.000
3	Lubelski	—	5.000	—	—
4	Lwowski	—	—	—	25.000
5	Łucki (Wołyń)	5.000	—	—	10.000
6	Poznański	—	—	—	50.000
7	Śląski	—	86.300	—	61.900
8	Warszawski	15.000	16.000	12.000	14.000
9	Wileński	—	—	—	10.000
	Razem	37.000	107.300	20.000	203.900

6. PRELIMINARZ BUDŻETOWY TOWARZYSTWA.

Preliminarz budżetowy Towarzystwa obejmuje: preliminarz budżetowy Zarządu Głównego i zestawienie preliminarzy budżetowych Komitetów Okręgowych.

Tablica Nr. 20.

Preliminarz budżetowy Zarządu

D o c h o d y			
L. p.	T r e ś ć	zł	gr
1.	Pozostałość gotówki na dzień 1. I. 1936 r.	658.789	53
2.	Subwencja z Ministerstwa W. R. i O. P.	200.000	—
3.	Wpłaty Komitetów Okręg. i Koła Centr.	620.000	—
4.	Sprzedaż nalepek na podręczniki szkolne	500.000	—
5.	Ofiary	1.000	—
6.	Odsetki	10.000	—
7.	Kupony od papierów procentowych . .	100	—
8.	Inne	1.000	—
Razem . .		1.990.889	53

Głównego na rok 1936.

R o z c h o d y			
L. p.	T r e ś ć	zł	gr
1.	Subwencje dla Komitetów Okręgowych	1.380.000	—
2.	Koszta druku materiałów wartościowych:		
	a) nalepek na podręczniki . 5.888.—		
	b) znaczków składkowych . 4.000.—		
	c) znaczków na świadect. szk. 5.000.—		
	d) innych 4.000.—	18.888	—
3.	Administracja:		
	a) wynagr. pracowników . . 7.928.—		
	b) porto 6.000.—		
	c) wydatki kancelaryjne . . 1.000.—		
	d) koszty podróży 500.—		
	e) obsługa konta w P. K. O. 1.000.—		
	f) ogłoszenia 500.—		
	g) opłata Min. Pocht. i Tel. za sprzedaż nalepek . . 25.000.—	41.928	—
4.	Koszt druków dla Zarządów i Komitetów	6.000	—
5.	Koszta związane z organizacją Tygodnia Szkoły Powszechnej.	40.000	—
6.	Inne wydatki	3.000	—
7.	Pozostałość gotówki do podziału na budowę szkół na sezon budowlany 1936 r.	501.073	53
Razem . .		1.990.889	53

Zestawienie preliminowanych dochodów

Tablica Nr. 21.

L. p.	Okrąg	Pozosta- łość go- tówki w dniu 1 stycznia 1936 r.		D o							
				Subwen- cje od Zarządu Głównego		Zwrot rat udzielo- nych pożyczek		Odsetki za nieter- minowe spłacanie rat		Wpływy od Kół za ma- terjały war- tościowe	
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
1	Brzeski	64.968	72	175.000	—	24.478	—	—	—	143.500	—
2	Krakowski	8.922	87	240.000	—	4.741	—	—	—	250.000	—
3	Lubelski	11.665	30	100.000	—	15.865	—	100	—	45.000	—
4	Lwowski	86.851	19	230.000	—	2.000	—	—	—	90.000	—
5	Łucki (Wołyń)	39.487	10	125.000	—	11.768	—	70	—	40.500	—
6	Poznański	54.562	86	100.000	—	—	—	—	—	175.067	14
7	Śląski	73.083	28	30.000	—	250	—	—	—	25.000	—
8	Warszawski	8.809	51	230.000	—	51.750	—	100	—	260.000	—
9	Wileński	72.666	87	150.000	—	20.510	—	—	—	65.500	—
	Razem	421.018	10	1.380.000	—	131.362	—	270	—	1.094.567	14

Komitetów Okręgowych na rok 1936.

c h o d y												Razem	
Wpłaty członków dożywotnich		Wywieszki		Znaczki na świadectwa szkolne		Ofiary i imprezy bez Tygodnia Szkoły Powsz.		Tydzień Szkoły Powszechnej		Inne			
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr		
3.000	—	1.500	—	20.000	—	6.000	—	40.000	—	5.000	—	483.446	72
10.000	—	10.000	—	100.000	—	5.000	—	100.000	—	4.500	—	733.163	87
1.500	—	500	—	35.000	—	1.000	—	35.000	—	1.744	50	247.374	80
1.000	—	1.000	—	70.000	—	2.000	—	55.000	—	2.148	81	540.000	—
1.500	—	1.000	—	20.000	—	1.000	—	30.000	—	1.500	—	271.825	10
3.000	—	3.000	—	50.000	—	5.000	—	70.000	—	2.000	—	462.630	—
1.500	—	500	—	20.000	—	1.000	—	20.000	—	1.666	72	173.000	—
15.000	—	10.000	—	170.000	—	10.000	—	240.000	—	6.340	09	1.002.000	—
2.500	—	2.000	—	20.000	—	10.000	—	34.000	—	2.500	—	379.676	87
39.000	—	29.500	—	505.000	—	41.000	—	624.000	—	27.400	12	4.293.117	36

Zestawienie preliminarzowanych rozchodów

Tablica Nr. 22.

L. p.	Okrag	R o z											
		Pożyczki						Zasiłki bezzwrotne					
		na budowę szkół		na urządzenia szkolne		na pomoce naukowe		na budowę szkół		na urządzenia szkolne		na pomoce naukowe	
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
1	Brzeski	280.000	—	—	—	—	—	70.000	—	—	—	25.000	—
2	Krakowski	530.000	—	17.000	—	8.000	—	6.000	—	—	—	8.000	—
3	Lubelski	200.600	—	—	—	—	—	—	—	5.000	—	—	—
4	Lwowski	370.800	—	—	—	—	—	2.050	—	—	—	25.000	—
5	Łucki (Wołyń)	194.500	—	5.000	—	—	—	10.000	—	—	—	10.000	—
6	Poznański	247.000	—	—	—	—	—	54.000	—	—	—	50.000	—
7	Śląski	—	—	—	—	—	—	—	—	86.300	—	61.900	—
8	Warszawski	700.000	—	15.000	—	12.000	—	—	—	16.000	—	14.000	—
9	Wileński	277.500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10.000	—
	Razem	2.800.400	—	37.000	—	20.000	—	142.050	—	107.300	—	203.900	—

Komitetów Okręgowych na rok 1936.

c h o d y										Pozosta- łość go- tówki na rok 1937		Razem	
Nale- żność Zarządu Głównego	Wynagr. personelu Komite- tów Okręg.	Wydatki kancelar. Komite- tów Okręg.	Wydatki admin. Komite- tów Obw.i Kół	Organi- zacja Tygodnia Szkoły Powsz.									
zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
79.673	48 ^{*)}	5.280	—	1.843	24	300	—	1.350	—	20.000	—	483.446	72
118.750	—	7.500	—	5.010	—	3.500	—	5.000	—	24.403	87	733.163	87
32.602	45	3.500	—	3.022	35	1.150	—	1.500	—	—	—	247.374	80
54.750	—	6.000	—	3.500	—	1.320	—	1.580	—	75.000	—	540.000	—
23.625	—	3.500	—	2.430	—	1.520	—	1.000	—	20.250	10	271.825	10
80.000	—	7.200	—	8.350	—	4.580	—	2.500	—	9.000	—	462.630	—
20.000	—	2.400	—	1.000	—	1.000	—	400	—	—	—	173.000	—
176.250	—	12.100	—	8.460	—	17.600	— ^{**)}	8.000	—	22.590	—	1.002.000	—
33.500	—	6.000	—	2.000	—	2.150	—	1.000	—	47.526	87	379.676	87
619.150	93	53.480	—	35.615	59	33.120	—	22.330	—	218.770	84	4.293.117	36

*) W tej sumie 26.173 zł 48 gr jako należność Zarządu Głównego za rok 1935.

**) Ogólne Zgromadzenie Komitetu Okręgowego Warszawskiego uchwaliło 15.000 zł na wydatki personalne Komitetów Obwodowych.

Uwagi do preliminarza.

a) Zarząd Główny.

Preliminowane dochody Zarządu Głównego na rok 1936 wynoszą 1.332.100 zł, a łącznie z pozostałością gotówki z r. 1925 — 1.990.889 zł 53 gr; preliminowane rozchody wynoszą 1.489.816 zł, a łącznie z przewidywaną pozostałością gotówki na rok 1937 — 1.990.889 zł 53 gr.

Dochody.

- Do poz. 1. Pozostałość gotówki obejmuje również kwotę 45.498 zł 50 gr, którą wyłożono czasowo za komplety książek Komitetu Okręgowego w Katowicach. Suma ta została zwrócona Zarządowi Głównemu w styczniu 1936 r.
- Do poz. 2. Pan Minister W. R. i O. P. przyrzekł udzielić subwencji w kwocie 200.000 zł.
- Do poz. 3. Na podstawie preliminarzy poszczególnych Komitetów Okręgowych i Koła Centralnego przewiduje się wpłaty na ogólną sumę 620.000 zł.
- Do poz. 4. Przewiduje się dochód z nalepek na książki w wysokości zbliżonej do sumy uzyskanej w r. 1935.
- Do poz. 6. Gotówka Zarządu Głównego ulokowana jest na książeczce wkładowej P. K. O. z oprocentowaniem 4%, co przypuszczalnie rocznie uczyni 10.000 zł.

Rozchody.

- Do poz. 1. Pomimo znacznych potrzeb na budowę szkół Zarząd Główny przy podziale subwencji bierze pod uwagę wpływy swoje od 1 stycznia do końca września 1936 r., uzyskane bowiem po tym terminie będą przeznaczone do podziału między Komitety Okręgowe na sezon budowlany w r. 1937, zachodzi bowiem obawa, że z powodu b. małej sumy preliminowanej jako saldo na rok 1937 przez Komitety

tety Okręgowe, wiosenny sezon budowlany w r. 1937 musi przynieść niezadowalające wyniki. Zarząd Główny przewiduje w r. 1936 udzielenie subwencji Komitetom Okręgowym w wysokości 1.380.000 zł, t. j. o 80.000 więcej niż w r. 1935.

- Do poz. 3. preliminowana kwota 25.000 zł dla Ministerstwa lit. g. Poczt i Telegrafów obejmuje 15.000 zł za sprzedaż nalepek na podręczniki szkolne przez urzędy pocztowe w r. 1935 i dwie raty po 5000 zł za sprzedaż nalepek w r. 1936/37 (trzecia rata 5000 zł będzie płatna w r. 1937).

b) Komitety Okręgowe.

Preliminowane przez Komitety Okręgowe dochody i rozchody na rok 1936 wynoszą 4.293.117 zł 36 gr, t. j. o 455.326 zł 03 gr mniej niż preliminowane na rok 1935, natomiast o 200.927 zł 75 gr więcej od osiągniętych w roku 1935. Preliminowany budżet przy normalnej pracy organizacyjnej może być z nadwyżką zrealizowany.

Dochody.

Subwencje od Zarządu Głównego zostały zwiększone o 80.000 zł.

W r. 1936 przewiduje się 131.362 zł jako wpłatę raty zwrotu udzielonych w r. 1934 pożyczek gminom.

Preliminowana suma 1.094.565 zł 14 gr jako wpływy od Kół nie odbiega prawie od sumy osiągniętej w r. 1935.

Przewiduje się wpływy za znaczki na świadectwa szkolne o 63.952 zł większe niż osiągnięte w r. 1935.

Dobre wyniki „Tygodnia Szkoły Powszechnej” w r. 1935 wskazują, że przy wzmożonej akcji ze strony wszystkich komórek Towarzystwa preliminowana suma może być osiągnięta.

Rozchody.

Preliminowane pożyczki na budowę szkół, urządzenia i pomoce naukowe przewyższają wypłaconą w r. 1935 na ten cel kwotę o 131.300, zaś zasiłki o 194.653 zł 21 gr.

Na wynagrodzenie personelu biurowego w Komitetach Okręgowych przewiduje się sumę mniejszą o 5.380 zł od preliminowanej na rok 1935. Na wydatki kancelaryjne Komitetów Okręgowych przewiduje się sumę większą o 13.206 zł 59 gr, gdyż tego wymaga sprawna organizacja biur.

Preliminowana na rok 1936 suma 18.120 zł na wydatki administracyjne Komitetów Obwodowych i Kół została zwiększona do 33.120 zł na skutek uchwały Ogólnego Zgromadzenia Komitetu Okręgowego Warszawskiego. Komitet Warszawski stanął na stanowisku, że dla sprawnego funkcjonowania Komitetów Obwodowych należy przewidzieć siły płatne. Zarząd Główny zajął w tej sprawie stanowisko negatywne, gdyż wówczas należałoby wprowadzić we wszystkich Komitetach Obwodowych siły płatne, co pociągnęłoby za sobą wydatek około 100.000 zł rocznie.

Preliminowana pozostałość gotówki na rok 1937 jest mniejsza o 202.247 zł 26 gr od pozostałości gotówki, osiągniętej na rok 1936.

TREŚĆ:

I.

	<i>str.</i>
1. Sprawozdanie ogólne	5
Sprawozdania Komitetów Okręgowych	31
2. Sprawozdanie finansowe	49
3. Skład osobowy Zarządu Głównego i Głównej Komisji Rewizyjnej i organizacja pracy Zarządu Głównego . .	63
Skład osobowy Zarządów i Komisji Rewizyjnych Ko- mitetów Okręgowych	64
4. Sprawozdanie Głównej Komisji Rewizyjnej	71

II.

5. Plan pracy	81
6. Preliminarz budżetowy	89